

REBELL

Ungdom

Nr 1 - 99

15 kr

Bladet er feil-
nummerert på
forsida. Skal
være nummer 2/99.

Noen må forlate båten

LOs sommerpatrulje

Kine Hellebust

Ungdom
mot EU

Kamp
for abort

Sosialisme

Verdi-disputter

Vold og innvandrere

Fuck Oslo – leve Åmål

Stopp krigen

Norge ut av NATO!

Noreg er i krig

NOREG ER I KRIG. Fyrste gong sidan andre verdskrigen er Noreg ein aktiv, krigførande stat. Norske soldatar står side om side med amerikanske, tyske og franske soldatar i eit pillrottent åtak på ein suveren stat. For fyrste gong sidan vikingetida er Noreg i krig mot eit land og eit folk langt frå grensene til Noreg.

MED UNNTAK AV tre av SVs åtte representantar røysta eit samla storting for å senda norske soldatar til krigen. Utan eit offentleg ordskitte. Utan at dei hadde diskutert krigen i partia sine. Utan at dei had de lest okkupasjonsdokumentet frå Rambouillet som var den offisielle forklaringa på åtaket. Det er dei etablerte politikarpampane sine verkelege ansikt som kjem fram. Når det handlar om vesten sine imperialistiske interesser går det kort tid før politikarane stiller seg på sida til herskarane.

ALLER MEST PINLEG er innsatsen til Sosialistisk Venstreparti. Dei syner seg som eit parti som ingen sosialistar bør føla seg heime i. Dei har avslørt seg som eit parti som er lojalt til det imperialistiske vesten når det kjem til stykket. Partiet har i denne saka fungert øydeleggjande for krigsmotstanden. Utanrikspolitisk talsmann Erik Solheim er ein nyttig mann for Nato. No kan NRK laga TV-debattar der «venstresida» er representert utan at det blir fremma kritikk av Nato.

STØTTA TIL NATO og det sterke engasjementet mot den serbiske undertrykkinga kjem frå dei samme politikarane som på heile 90-talet har sørga for at kosovoalbanske asylsøklarar har blitt sendt rett ut av Noreg avdi «det er trygt i Kosovo». Vi trur ikkje på krokodilletårane korkje frå Bombevik eller Solheim. Som vi skriv på neste side er det slett ikkje omsynet til dei sivile kosovoalbanarane og serbarane som skal forsvarast med Nato-bombene – det er interessane til det imperialistiske vesten. Ja visst er Milosevic ein skurk, med kosovoalbansk blod på hendene. Vi må stø kosovoalbanarane i kampen mot den etniske rensninga. Bombane drep ingen andre enn opposisjonen mot regimet til Milosevic.

NOREG MÅ UT AV NATO. «Forsvarsalliansen» er ikkje bygd opp for å forsvara vanlege folk, men interessane til herskarane. Ut av Nato – internasjonalt solidaritet.

Espen Løkeland-Stai

I REBELL:

4 SOSIALISME

6 KINE HELLEBUST

8 DE BESTE VINNER

10 PORNO PÅ CINEMATEKET

11 VERDIKOMMISJONEN

12 ARBEIDERLEKSIKA

14 ALTERNATIVE SAMFUNNSFORSLAG

15 WWW.AMAL.SE

16 HOMOFILES LEVEKÅR

18 FRIGI ÖCALAN

19 ÅRETS VAKRESTE EVENTYR

20 KREV DIN RETT I SOMMER

21 :STERKE PÅSTANDER

22 KAMP FOR DET FØDTE LIV

**ABONNÉR PÅ
REBELL!
110 KR FOR 8 NUMMER
KONTONR: 0814 47 92131**

**Dødlinje neste nummer: 25. juni
Alle bidrag mottas med takk**

Rebell blir utgitt av Rød Ungdom.

Ansvarlig redaktør: Eivind Volder Rutle <eivind@feskar.net>

Innholdet i signerte artikler representerer ikke nødvendigvis Rød Ungdoms syn.

Takk til Klassekampen for teknisk og kreativ hjelp.

Adresse: Osterhausgt. 27, 0183 OSLO

Fax: 22989055 Tlf: 22989070 E-post: rebell@raud.ungdom.org

Kontonummer 0814 47 92131

Rød Ungdom på nettet: www.raud.ungdom.org

ISSN 0802-3786

Stopp krigen!

NATO og Norge har gått til angrepskrig mot Jugoslavia. Bombinga har utløst ei fordriving av kosovo-albanere som har skapt nesten en million flyktninger. NATOs bomber tar sivile liv i Jugoslavia, raserer hus og veier og påfører befolkninga lidelser for mange år framover.

av **Espen Løkeland-Stai**
og **Magnus E. Marsdal**

Angrepa mot Jugoslavia blir gjort i strid med folkeretten. USA og NATO bruker konflikten i Kosovo til å tvinge igjenom sine interesser, med alle midler. NATO etablerer seg sjøl som verdenspoliti, resultatet blir et globalt, militært stormaktsdiktatur.

Tidlig i 1999 ble det tatt initiativ til en «fredsprosess» i Kosovo. Representanter for Serbia og UCK møtte representanter for Nato og stormaktene i Rambouillet i Frankrike. Der ble Serbia presentert for en avtale som Nato visste ikke ville bli godtatt, og fortalt at alternativet til å underskrive var å bli bomba. 24. mars letta de første bombeflyene fra basene i England og Italia.

USA har mange «gode» grunner til å gjennomføre denne aksjonen, her er et kort overblikk:

■ Balkan er et strategisk viktig område for USA. NATO ekspanderer nå inn i de tidligere østblokk-landene. Samtidig er USA redd for at EU vil utfordre den amerikanske verdensordenen i Europa og østover. Med militær kontroll på Balkan kan USA også diktere politikk og økonomi i området.

■ Da østblokkta smuldra opp, mista NATO sin eksistensrett, og det ble utvikla nye oppgaver for alliansen. Den såkalte Out of area-strategien tar sikte på å gjøre NATO til et verdenspoliti, som kan operere utafør medlemslandenes områder. Det militære konseptet nå er å gripe hurtig inn i regionale konflikter og borgerkriger som kan true NATOs interesser.

En slik strategi bryter med forestillinga om at NATO er en «forsvarsallianse», og med folkeretten slik den er etablert gjennom FN. Derfor må NATO forsøke å passivisere motstanden mot out of area-operasjoner og etablere en ny verdensorden.

Angrepet mot Jugoslavia er et framstøt for å etablere den nye praksisen. Ved henvisning til menneskerettigheter og NATOs sterke ønske om å «unngå en humanitær katastrofe» har USA fått med seg folk som Erik Solheim og SVs stortingsgruppe på at

NATO har rett til å være verdenspoliti, også på tvers av FN.

■ USA er livredd for en ustabil situasjon utafør amerikansk kontroll på Balkan. En av grunnene til dette er at de to NATO-landene Tyrkia og Hellas har skarpe konflikter seg imellom. Krig på Balkan kan få disse til å blusse opp, og NATO vil ikke ha brann i sin egen leir.

UCKs framstøt mot Serbia i Kosovo har skapt nettopp en slik ustabil situasjon som USA frykter. Gjennom NATO-aksjonen for «fred» får USA full kontroll over området og kan skape «stabilitet» på sine egne premisser, uten hensyn til befolkningene i området.

■ Etter å ha trua Jugoslavias ledere med bombing hvis de ikke skreiv under på «fredsavtalen», var det nødvendig å bombe for å redde «NATOs troverdighet». Etter at bombinga tok til, har dette blitt enda viktigere. Det er helt nødvendig for NATO å kunne framstille seg som seierherre etter denne konflikten.

■ Det er alltid et sterkt press fra industrien i USA for å prøve ut nye våpen. Aksjonen mot Jugoslavia er ei utmerka våpenmesse.

Nato tvang fram krigen

Under de såkalte fredsforhandlingene i Rambouillet, skreiv kosovo-albanernes representanter etter press under avtalen som NATO hadde diktert. Det er på grunnlag av dette avtaleforslaget at regjeringa og Stortinget nå støtter krigen mot Jugoslavia.

Norske politikere har stort sett ikke lest avtaleteksten. Hadde de gjort det, ville de oppdaga at NATO blant annet krever:

1. Nato skal ha siste ordet i alle politiske konfliktspørsmål i Kosovo
2. En Nato-styrke skal etableres i Kosovo
3. Frie markedsøkonomiske prinsipper skal gjelde i Kosovo.
4. Nato skal ha retten til å utplassere militære mannskaper i hele Jugoslavia (også i Serbia og Montenegro).
5. Retten til å overta all radio- og fjernsynsvirksomhet i Jugoslavia

Problemet med Rambouillet-avtalen er at den aldri vil kunne underskrives av lederne for noe som vil kalle seg en suveren

stat. Med en slik avtale måtte det bli krig. Dette har ikke kommet fram gjennom krigsdekkinga i de NATO-lojale mediene.

Nato og menneskerettighetene

NATO og USA har ingen troverdighet som forsvarere av «menneskerettigheter», dette er bare ei maske de trekker over det imperialistiske ulvegapet. USA drepte hundretusener av mennesker under Vietnam-krigen. USA har stått bak militærkupp i land som Chile og Guatemala. USA sto i spissen for den blodige krigen mot Irak i 1991. USA har angrepet Afghanistan og Sudan med krysserraketter. USA er etterkrigstidas største drapsmaskin, et land som bruker alle midler for å forsvare sine økonomiske og militære interesser, verden over.

NATO-landet Tyrkia har i mange tiår stått for ei brutal undertrykking av 20 millioner kurdere. Over 3000 kurdiske landsbyer er brent, tre millioner er drevet på flukt. Nå i April invaderte Tyrkia en FN-beskytta sone i Nord-Irak med 15.000 soldater, for å angripe kurdiske opprørsstyrker, uten at NATO protesterer.

Hvordan kan noen tro på NATOs menneskerettspropaganda i Kosovo-konflikten, når land som Norge, USA og Tyskland ikke gjør noe for å stoppe Tyrkias undertrykking, men tvert imot forsyner landet med våpen?

Denne NATO-alliansen er det som nå skal være dommer og bøddel i internasjonale konflikter. Det har ingenting med menneskeretter å gjøre, det vi opplever er et forsøk på å innføre en diktatorisk militær verdensorden, organisert av NATO og leda av USA. Drivkrafta bak dette er stormaktens kamp om ressurser og innflytelse, ikke statsledernes dype bekymring for menneskerettighetene.

NEI til USAs verdensorden
-JA til internasjonal solidaritet!

Apokalypse igjen

Sosialisme i

Kapitalismen har no eksistert i 200-250 år utan å vere i stand til å løyse dei problema som menneskja står overfor. No er det på tide å kreve røynleg folkestyre, skriver Wenche With.

Wenche With er leder i Rød Ungdom

Lei stutt oppsummering av verdsstoda på tampen av dette tusenåret kan ein vel trygt kunne si at verda står litt på skakke. Svolt, naud, elende, krig, fattigdom og miljøproblem utgjør kvardagen til store delar av folk i verda.

Aldri før i historia har så mange menneske vore arbeidslause eller undersysselsett. Her heime i Noreg, verdas beste vestkant har aldri før så mange menneske gått på sosialstønad, ikkje eingong i dei harde 30-åra. Dette treng du ikkje vere sosialist for å verken sjå eller hevde.

Kapitalismen har no eksistert i 200-250 år utan å vere i stand til å løyse dei problema som menneskja står overfor, den har vore og er tvert imot den viktigaste årsaka til at urettvisa fortset. Det er ikkje folk og folk sine interesser som styrer utviklinga av verda, men interessa til eit lite mindretal av kapitalistar. Så lenge verda styrast ut i frå særinteressa til ein liten eigarklasse er det ik-

kje mogleg å gjere slutt på fattigdom, undertrykking og miljøødelegging.

Det hastar å erstatte kapitalismen med eit økologisk berekraftig system kor økonomien er samfunnsseige og styrast etter demokratiske reglar, etter fleirtalet si vilje. Fortsett kapitalisme vil føre oss lenger inn i miljøkriser og krigar som vil påføre menneska store pinsler og ødeleggje mykje av livsgrunnlaget på jorda. Derfor meiner vi i RU at det er heilt naudsynleg å gjere slutt på kapitalismen og byggje eit røynleg folkestyre.

Å tenkje seg eit anna samfunn enn det vi har i dag verkar for mange folk umogleg. Sosialisme, eit samfunn kor folk ytar etter evne og får etter trong, kor folk styrer sjølv er ein fin tanke men ville aldri fungert i røynda, er eit argument ein ofte møter.

I si tid var også forestillinga om at vanlege folk skulle ha borgarlege rettar som røysterrett og ytringsfridom umogleg. Men store delar av verdas folk har desse formelle rettane, og no er det på tide å krevje røynleg folkestyre.

Vi i RU har ikkje ein ferdig fasit på korleis vi vil at eit sosi-

alistisk samfunn skal vere organisert, men vi ein god del røynsler frå tidlegare forsøk på sosialisme, samstundes som vi, og hundretusenvis av revolusjonære verda over har gjort oss ein del røynsler sjølve. Berre det siste hundreåret har folk gjennomført ei rekkje revolusjonar og opprør mot kapitalismen og imperialismen. Dei har ført til progressive reformer og modernisering i mange tilbakeliggjande land. Men alle samfunn som hittil har kalla seg sosialistiske har utvikla seg til å bli nye undertrykkjande klassesamfunn, kor den nye overklassen har vorte danna gjennom ei samansmelting av statsbyråkrati og toppane i det som hadde vore revolusjonære parti. Den store utfordringa for sosialismen ligg i korleis ein kan byggje eit røyntleg folkestyre der vanleg folk har makt over samfunnsutviklinga, rår over produksjonen, økonomien, eigne liv og eigen kvardag.

Framtida til sosialismen ligg ikkje i å kopiere verken det sosialistiske forsøket i Sovjet eller Kina. Eit framtidig sosialistisk samfunn vil måtte byggje på dei teknologiske, kulturelle og politiske føreset-

nadene samfunnet er bygd på. Det er derfor umogleg å gje eit krystallklart svar på korleis eit slikt samfunn skal sjå ut. Men ytrings- og organisasjonsfridom, kulturell og politisk fridom må vere grunnleggjande i dette samfunnet. Dei formelle rettane som folk har i dag må takast vare på og må utviklast slik at dei får eit meir røyntleg innhald. Det er vanlege folk som må leggje premissane for samfunnsordskifta, ikkje eit fåtal av kapitaleigarar og medie-gigantar slik som det er i dag. Alle avgjeringar må takast nærast mogleg dei det gjeld. Makta må desentraliserast, slik at folk får makt over eigen kvardag. For at det skal vere mogleg er det viktig å jobbe for små einskapar. Alle må ha rett til meningsfylt utdanning og arbeid. Arbeidsdagen må gjerast kortare og arbeidet fordelast etterkvart som teknologien reduserer den naudsynlege arbeidstida. Kortare arbeidstid, gratis dagheim for ungar, arbeidsplassar der folk bur, utbygd stønadsapparat for alle vil kunne gje folk tid og overskot til å engasjere seg i politisk og kulturelt arbeid og i styring av samfunnet. Berre gjennom at folk sjølve gjer

Sosialisme og kjærlighet

av Kari Anne Moe, leder i Sosialistisk Ungdom

Sosialisme er ikke en slags pakkelsøning som består av alt som er godt for alle. For det første er ikke sosialisme godt for alle. I et sosialistisk samfunn skal ingen kunne leve av andres arbeid. Det betyr at det mindretallet som i dag eier og stadig øker sine formuer p.g.a det arbeidende folk sin innsats, vil tape ganske heftig på et samfunn der det ikke er akseptert at en fyr stikker av med halve lønna til de som jobber i butikken

denne fyren for eksempel har arvet.

Målet med produksjonen må være å lage det menneskene trenger, ikke å produsere tannbørster som hilser på deg om morgenen fordi de som har råd allerede har skaffet seg den typen som ikke hilser på deg. For det andre må menneskene sjølvskepe seg gode liv. Sosialisme er ikke "lykke på boks hilsen staten". For at alle skal ha mulighet til å skape seg et godt liv må folk eie sine egne liv.

Grunnsteinen i sosialismen må være

folkestyre. Målet kan aldri hellige middelet hvis middelet for å oppnå sosialisme går på tvers av denne grunnsteinen. I det øyeblikket denne grunnsteinen veltes, veltes også sosialismen. Che Guevara sa at solidaritet er kjærlighet mellom folkene. Kjærligheten er drivkraft for menneskene og kan aldri bindes av den private eiendomsretten. Kampen for sosialisme må utkjempes med kjærligheten som rettesnor.

Drømmen og kompasset

(Til deg som har mistet trua på sosialismen)

opprør mot den rådande urettvisa som pregar verda i dag kan eit slikt samfunn verte mogleg.

Det finnst i dag mange krefter som verda over arbeidar for eit betre samfunn på ulike område. Folk kjempar for betre kår for skulen, på arbeidsplassane, for betre miljø, mot rasisme og for kvinnefrigjering. Dette er viktige kampar, samstundes som det ikkje finnst delløysingar. Røyneleg folkestyre og fridom frå undertrykking kan vi ikkje få før kapitalismen som system er fjerna. For at folk skal gjere opprør mot kapitalismen og starte bygginga av eit anna samfunn er det heilt naudsynleg at folk har tru på seg sjølv og tru på at eit fritt samfunn. Mangel på ei slik tru er ei av dei største årsakene til at kapitalismen får fortsetje. Kapitalismen må ikkje vere det rådande verdssystemet i det neste tusenåret. Kapitalismen er skapt av menneska og kan derfor avskaffast av menneske. Folk sitt sjølv med nøkkelen til framtida.

av Wenche With

Javisst, også kan det hende du sviktes av en du har kjær. Og kanskje du går til en kamerat, men finner en fiende der. Dumme feil vil bli gjort av de kloke, så slitet blir unødige tungt. Og noe vil visne i vårnetters frost fordi det er sårbart og ungt.

Javisst, noen blafrende drømmer vil slokne i bitende vind. Men gjennom historia bæres en drøm med sterkere flamme enn din. Veldige masser på vandring mot noe de brennende vil. Og du har et hode, et hjerte, et liv, så hva skal du bruke det til?

Talløse har de gått før oss, brutt opp fra nød og fra skam. Så gikk de i ring eller falt utfor stup. Men noen kom nesten fram. Nå rekker de deg kompasset og drømmen. Den gløder som ild. Og du har et hode, et hjerte, et liv, så hva skal du bruke det til?

Kjersti Ericsson

Fra "Drømmen og kompasset"
Oktober forlag 1981

Penger som grunnlov

av Erling Folkvord, nestleder i Arbeidernes kommunistparti

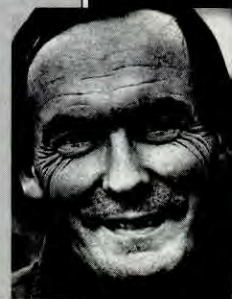
I dag styres samfunnet etter det som kalles "kapitalismens grunnlov", som sier at det viktigste av alle gode formål er å sikre "høyest mulig profit til de som eier fabrikk, banker og transportselskaper". Kapitalismens grunnlov er aldri vedtatt av Stortinget, men den gjelder likevel. Jeg har sett på nært hold i Stortingets arbeid at de folkevalgte lar den gå foran alle skrevne lover.

For å skape et sosialistisk samfunn må dette snus helt opp ned - det vil si en revo-

lusjon. De rike må miste sin "rett" til å berike seg enda mer på de verdiene som arbeiderne skaper. Isteden skal det overordna målet være å dekke befolkningas menneskelige behov. For å få til det må det på demokratisk vis lages en plan for hele økonomien, i stedet for den kapitalistiske planløsheta som rår nå. Hver skole, de ansatte på hver bedrift osv. må være med på å lage planen. Fordi Norge har en rik natur, har noen generasjoner med forholdsvis demokratiske tradisjoner, en velutdanna

arbeiderklasse og nå også en høyt utvikla informasjonsteknologi, så har vi historias hittil beste muligheter til å skape et sosialistisk samfunn.

Men lett blir det ikke. Den overklassen som blir rikere og rikere så lange "kapitalismens grunnlov" gjelder, vil bruke makta si for å hindre at Norge blir sosialistisk. Men vi som har fordel av sosialismen er så mange, mange flere.

Jag trivs bäst i öpp

– Jeg har alltid støtta de svake i samfunnet, sier Kine Hellebust. – Hadde et sosialistisk parti i Norge hatt 80 % oppslutning ville jeg ikke ha stemt på det. Jeg regner meg som sosialist når jeg står i opposisjon til det bestående.

av Eivind Volder Rutle

Mange husker henne som Randi i "Randi og Ronnys restaurant", de fleste har hørt henne påstå at "det hainnle om å leve" og ikke så rent få har sett henne på turné med «AS Dameteater & Søn». Alle har hørt om henne. Egentlig heter hun Anne Katrine Hellebust, men nabosens lille sønn kunne ikke uttale det, så da ble det Kine. Når hun ikke tilbringer dagen i Verdikommisjonen stirrer hun for tiden øynene firkanta på NRKs monitører, der hun går i lære for å bli billedregissør.

– Jeg er bare et instrument for gode historier, tekster og sanger. Det finnes tusen forskjellige måter å fortelle ei historie på; jeg har lyst til å kunne flest mulig av dem, sier Kine Hellebust til Rebell.

Valgte side

Kine Hellebust var med i Norges kanskje største opprørsevangelium. Tramteatret har blitt ett begrep i nyere norsk teaterhistorie. De har laget politisk teater med bred folkelig appell, produserte kvalitetsteater i samlebandsfart.

Tramteatret vokste ut av Rød Front-miljøet på Blindern i 1973. Uten Kine Hellebust i begynnelsen. Hun ble med i 1978. Da hadde hun søkt for 4. gang på teateateskolen uten å komme inn. Ei av jentene i den faste Tram-truppen tok perm, og da Kine fikk tilbud om et halvt års vikariat sa hun ja uten verken å blunke eller mukke. Det har hun aldri angra på.

– Jeg var arbeidsledig, så jeg trengte sårt en jobb. Jeg var veldig enig med dem politisk, og arbeidsmåtene deres passa

godt med ett av mine motto: *aksjon skaper reaksjon*. Men først og fremst handla det om å velge side.

Mot fiffen, for folket

Det fantes to store «musikkrevy»-/showgrupper i Oslo på 70- og 80-tallet: Dizzie Tunes og Tramteatret. En billett til ei Dizzie-forestilling kosta 120 kroner, en Tram-billett 30.

– Det kunne vi forsvare økonomisk fordi vi ikke hadde noen kapitalist som satt på toppen og skulle tjene penger på oss. Mens andre Oslo-revyer lagde teater for fiffen, spilte vi for folket, sier Kine Hellebust.

– Nå er det ikke sånn. Alle har råd til å se det de vil.

– *Hva er hemmeligheten bak Tramteatrets suksess?*

– *Førr det første hadde vi det steikanes arti. Vi gjør det vi*

Vi spilte mot usaklige oppsigelser, mot rasisme og fremmedfrykt, mot kirke og stat, og for et bedre samfunn for folk flest.

Hedninger

Forestillinga «Det går alltid et korstog» står nok representert på Tramteatrets «En på topp»-liste. Kirkeledere og kristendom fikk noen saftige lyskespark, Tramteatret ble blasfemianmeldt og rost opp i skyene. Kristenfolk protesterte med slagord som *gå ikke inn til hedningene*, humanetikere og de fleste andre jubla.

– Vi gjorde et enormt godt researcharbeid. Vi studerte vi kirkehistorie flere år i forveien. Alle leste bibelen fra perm til perm og vi henta blant annet inn Trond Øgrim, Erik Solheim og Høvik-sognepres-

Randi sa ofte til Ronny at han var en «iddiot» Fotot: Klassekampen

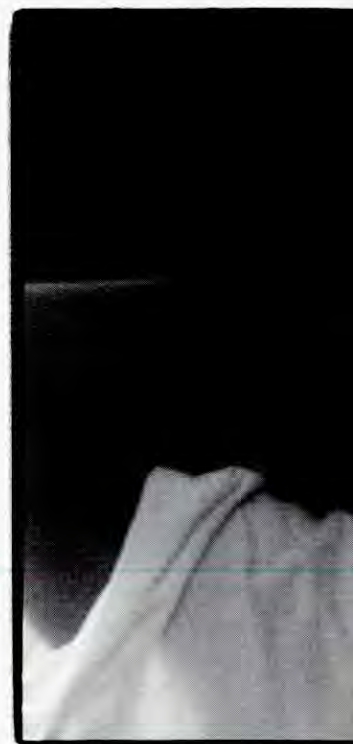
syntes var morsomt – suksessen kom som en slags bonus, sier hun og humrer fornøyd.

– Men det som skilte oss fra de fleste andre var at vi hadde tatt standpunkt. For folk, mot makta, da blir det ikke bare spill for å underholde. En vits uten mening er ingen vits; humor og ablegøyer er bare middelet for å få fram poenget.

ten Helge Hognestad som innledere. Blir vi kristne så blir vi kristne, sa vi til oss sjøl og lot det stå til.

Supperåd?

Men Kine Hellebust er langt mer enn Tramteatret. Hun sitter for eksempel i kommisjonen for verdidebatt

– *Jag trivs bäst i öppna samtal*, sier hun og påstår at folk prater for lite sammen. – Det er feil å tro at Verdikommisjonen er nedsatt for å forandre samfunnet. Vi skal registrere ulike verdiståsteder og oppfordre til debatt. Jeg tror jeg kan forandre litt og bidra til at den öppna samtal kjennetegner verdidebatten i det ganske land. Jeg er opptatt av at de som vet hvilke verdier som er viktige – folk sjøl – skal definere hva som skal stå i sluttrapporten. For det er blant annet det Verdikommisjonens arbeid skal ende opp i: en sluttrapport som skal hete noe sånt som «Hvilke verdier er viktige for det norske folk i Millennium 3».

– *Hva er en verdi?*

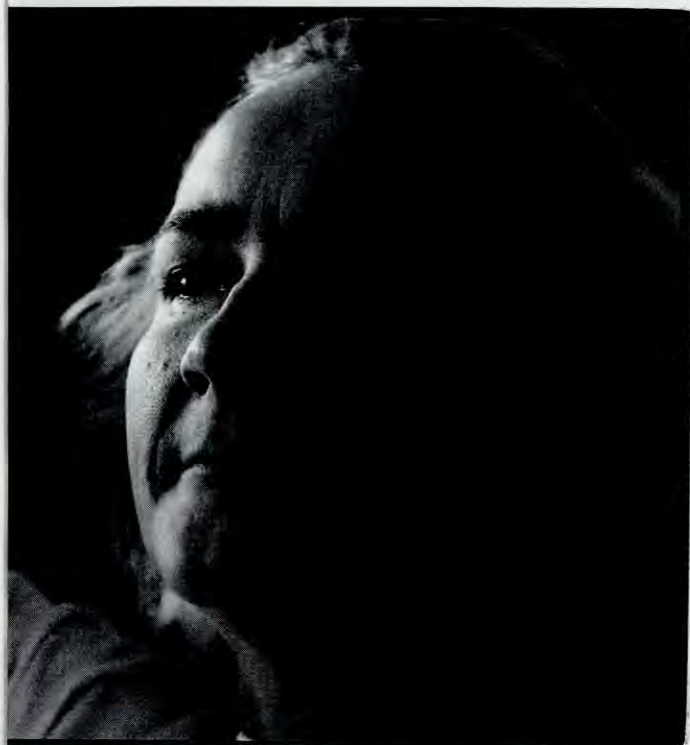
– Rein luft og friskt vann. Ellers finnes det ikke universelle verdier. Ingenting har verdi før noen bryr seg om det, sier hun på poetisk vis. Påstandene om at Verdikommisjonen er et supperåd feier hun av med et motangrep:

– Hvem er det som har vært de ivrigste til å angripe oss? Det Store Sannhets-

na samtal

Noen må forlate båten

av Jan Myrdal, radikal svensk forfattere

monopol: lokalpressa i Akersgata. Ingen er så sikre som journalister på at de vet alt. Når de plutselig så en konkurrent som kunne utfordre fasitene deres – «Slik er den norske Drømmedama», «Slik blir du lykkelig» – kastet de seg over oss og kritiserte oss for å være nikkedokker for KrF.

Søsterskap

Men Kine bak maska? Er hun like rød som Tramteatret? Har tidens tann tæret på henne og gjort henne til ei «det er bra at ungdommen engasjerer seg»-dame?

– Det er alltid farlig å sette seg selv i bås, for da blir man ofte pådytta en masse meninger. Folk kan kalle meg sosialist. Jeg mener makt ikke bør være konsentrert, men noe som ligger hos folk sjøl. Jeg har alltid stått på de svakes side, sier hun.

– Kapitalismen er et system der alt *hainnle om å hainnle*. De som blir rike er stort sett de som er flinke til å sjuske til seg penger. I mitt drømmesamfunn skal folk ha nok til å klare seg. Ingen trenger å tjene

10 millioner i året for å ha det bra, og samfunnet burde ha vært lagt opp deretter.

Distriktspolitikken i Norge har hun ingenting til overs for. Når stadig flere steder blir uten postkontor, nærbutikk og skole blir folk tvunget til å flytte til byen. Da har man mista en veldig viktig del av friheten: å kunne bo der man vil.

– Skal Norge være et helt land må det bo folk overalt. Privat sektor bygger kjøpesentre og bruker penger så det skriker. Offentlig sektor skjærer ned på skole, sjukehus, post og det meste annet som er viktig for folk flest. Pengene og mulighetene til å gi like levekår i by og på land og og et bra offentlig tilbud finnes. Når det allikevel går motsatt vei er det noe alvorlig galt, mener Kine Hellebust.

– Forresten synes jeg at stortingspolitikkerne burdet bo hjemme minst 5 måneder av året for å finne ut hvordan samfunnet er der de ble valgt inn fra. Og så er det på høy tid at vi reiser parolen om «Frihet, likhet og søsterskap»6.

Der borte ser du en småbruker. Han pløyer. Gården hans er liten. Hardt arbeid og lav produktivitet. Følgelig tar vi og rasjonaliserer ham bort. Da ser du en som er permittert. Han arbeider ikke. Han bare konsumerer. Det er lønnsomt.

På dette stedet konstruerer vi en bil. Den er velformet. Den rustet ikke. Den er lett å reparere. Slike biler lager vi ikke. De truer velferden vår. Altså putter vi inn et underdimensjonert lager her og konstruerer en rustlomme der. Da ødelegger bilen seg selv i løpet av et par år. Det øker velstanden. Det er lønnsomt.

Den enkle Svensson ser krigen i Vietnam på TV. Han blir opprørt. Byer og landsbyer blir utslettet. Store bombefly kaster død over folket. Svensson sier "ødeleggelse". Det viser seg at Svensson ikke forstår verdensøkonomien. Denne krigen trenger nemlig krigsmateriell. Millioner av mennesker får arbeid, hjulene snurrer rundt, det ryker fra skorsteinene, fraktratene går oppover. Det lønner seg med krig.

La oss si at du nettopp har fylt femti og står ved dreiebenken din. Plutselig ser du øyne som kikker på deg gjennom den lille glassruta i døra. Da vet du at klokken er slagen. Du er ulønnsom der du står. Du er produktivitetsfremmende først i det øyeblikket du permitteres.

Det er jo litt leit å bli femti og miste verdi. Får du dårlige nerver av det, gjør det ingenting. Da får du piller. Tar du mye piller, skaffer du arbeid til legemiddelindustrien.

Men du bør ikke bli så deprimert at du henger deg. Da minker konsumet. Vi lever jo i et forbrukersamfunn. Det er din plikt å forbruke så

lenge du blir utstyrt med penger til forbruk.

Samfunnet skulle selvsagt kunne organiseres på en annen måte. Men det hadde ikke vært lønnsomt. Og tviler du på lønnsomheten, da tviler du på samfunnets grunnleggende idé. Det er farlig det. Da kan sønnen din aldri bli politikonstabel.

Vi er alle i samme båt. Det er du ofte blitt fortalt. Det må du huske. Nå har båten begynt å ta inn vann. (Og det gjelder ikke bare Sverige, det gjelder hele vår del av verden.) Da sier arbeidsgiveren:

Se, båten tar inn vann!

De alvorlige menn med dokumentmapper sier:

- Noen må forlate båten!

Så kikker de alle på deg, Svensson. Og du er jo en hyggelig og lojal Svensson, så du hopper over bord og svømmer bort i tåka. Så hopper den ene etter den andre. Det ropes fra båt til båt i tåka:

- Noen må forlate båten!

Og det er jo riktig. For båtene tar inn vann.

Men rett som det er så begynner Svensson å gruble. Hvorfor er det akkurat han som skal hoppe? Og han sier til kameratene sine:

Hvorfor er det alltid vi som er "noen"?

Og så kaster de arbeidsgiveren og dokumentmappebærerne i sjøen i stedet, og ror båten inn til land. Der pløyer de åkrene, der bygger de biler med riktig dimensjonert lager og uten innbygd rustlomme. Der synes de det er lønnsommere å produsere enn å ikke produsere.

Det er forferdelig stygt. Det kalles revolusjon og sosialisme og trussel mot friheten og mangel på samfunnslojalitet.

Men du kan jo i alle fall tenke på det.

- EU-kampen er på ingen måte avslutta. Selv om nei-sida vant folkeavstemninga i 1994 har vi fremdeles en sterk ja-side som vil ha Norge inn i EU. Ja-sida har bare bytta strategi. Nå blir Norge med gjennom bakveien, sier Trude Sørensen.

Det er ikke lett å få til et intervju med Trude Sørensen. Hun er nyvalgt leder i Ungdom Mot EU og skulle helst hatt et par ekstra timer i døgnet. Til slutt klarer hun å presse inn 60 minutter på en kafe på veien fra skolebesøk i Otta til nattarbeid på kontoret før første landstyremøte. Men snakke om seg selv det vil hun ikke. Trude vil snakke om EUs endring fra union til forbundsstat, om direktiver, EU-tilpasning og hva Schengen vil bety for Norge. Budskapet er klart: EU-kampen tok ikke pause etter 28.november 1994, den pågår nå. Og det er på høy tid å sette seg inn i hva som skjer.

Det skjer vanvittig mye nå. I løpet av april skal Stortinget ta stilling til om Norge skal bli med i EUs justis- og politisamarbeid, altså Schengen-avtalen. Proposisjonen ble lagt fram for Stortinget 26.mars, så i verste fall har Stortinget vedtatt at Norge skal ha felles grensekontroll, asyl- og flyktningpolitikk, og justis- og politisamarbeid med EU-landa når dette kommer på trykk.

Patent på liv

Så skal Amsterdamtraktaten etter planen tre i kraft 1.mai. Kort sagt dreier den seg om at makt flyttes fra nasjonalstatene til EU-systemet på områder som for eksempel utenrikspolitikk og finanspolitikk. I tillegg skal det opp flere viktige

direktiver til behandling; for eksempel barnemattdirektivet og direktivet om patent på levende organismer. Regjeringa har varslet at de kommer til å legge ned veto mot direktivet om patent på levende organisme. Det vil i så fall være første gang i historia at veto-muligheten blir brukt. Det kan bli spennende.

Nr. 3 fra Vestfold

Trude Sørensen er 20 år. Hun kommer fra Nøtterøy i Tønsberg og har gått 3 år på dramalinje på Gol. Nå er hun 3. leder på rad i Ungdom Mot EU fra Vestfold. Selv forklarer hun overrepresentasjonen fra fylke med at oppveksten på et så blått sted har avla motstandsvilje. Og det kan være greit å ha med seg når man skal lede kampen mot stortingsflertall, rikspressen og storkapitalen i Norge.

- EU-kampen er på ingen måte avslutta. Selv om nei-sida vant folkeavstemninga i 1994 har vi fremdeles en sterk ja-side som vil ha Norge inn i EU. Ja-sida har bare bytta strategi. Nå blir Norge med gjennom bakveien. Det er jo det som skjer med den utvida EØS-avtalen og Schengen. Det er viktig at folk ser at EU-kampen er en kontinuerlig kamp. Kampanjene før en folkeavstemning er bare andre faser i kampen. EU-tilpasning av Norge får stort sett foregå i

det skjulte. Det kan den fordi ja-sida har media på sin side, og fordi de kjører et politisk spill for å lure folk. Som for eksempel i 1997 da Gro Harlem Brundtland en uke før Stortinget tok stilling til den daværende Schengen-avtalen påsto at denne avtalen ikke hadde noen ting med EU å gjøre!

Vi mister sjølråderetten

Motstanden mot Schengen-avtalen har vært grunnleggende i den norske nei-bevegelsen siden deler av avtalen ble kjent på begynnelsen av 90-tallet. Jagland-regjeringa gikk i forhandlinger om en norsk tilslutning til Schengen-avtalen. Denne avtalen godkjente Stortinget i juni 1997. Men med Amsterdamtraktaten ble Schengen en del av EU og Norge gikk i nye forhandlinger for å lage en avtale direkte med EU.

- Det vil få store konsekvenser for Norge hvis Stortinget sier ja til den nye

Schengen-avtalen. Ideen er å fjerne de indre grensene innad mellom medlemslandene og ha felles yttergrenser mot resten av verden. Det vil si at all personkontroll skal vekk mellom de landa som avtalen omfatter. Norsk yttergrense blir EUs yttergrense og vi kommer til å måtte bøye oss for alle vedtak EU fatter om yttergrensekontroll og innreiseregler. Det vil bl.a si at vi er bundet til å føre samme asyl og flyktningepolitikk som EU. At personkontrollen på grensene fjernes vil også bety at det landet som har den mest liberale narkotikapolitikken vil sette standard for hele området. Sier Stortinget ja til Schengen fratrar de oss råderetten over viktige deler av justis- og innenrikspolitikken vår.

Industriherrene styrer sjappa

Vi har fått en ny generasjon politikere som har gått fra nei til ja. Her finner vi blant annet Erik Solheim og Paul Chauffy.

De
vin

av Marte Ryste
foto Chatrine Granlund

beste ner

Hyppig brukte argumenter fra denne kanten har vært at EU som overnasjonalt organ kan styre de store multinasjonale selskapene og at vi ikke kan gå imot den globaliseringen som skjer over hele verden. Trude er ikke overbevist av denne argumentasjonen.

– Jeg er ikke mot EU fordi jeg ikke vil samarbeide med andre. Men det er ikke solidaritet å bli med i en handelsblokk som skal kjempe om ressurser i resten av verden. Det er få andre system som fremmer multinasjonale sine interesser så bra som EU gjør det. Vi må se på hvem det var som la planen for Det indre marked i EU. Det var jo nettopp ERT (European Round Table of Industrialists), et organ for de største industriherrene i Europa. Det er de som styrer sjappa, ikke vanlige folk. Når det gjelder argumentet om globalisering mener jeg vi må spørre: Hva er egentlig globalisering? Globaliseringa handler ikke solidaritet mel-

lom mennesker fra ulike land, og det handler ikke om å skape fred. Det er snakk om globalisering av økonomien, om økonomisk vekst og fri flyt. Det tjener ikke flertallet av verdens befolkning på.

EU er trendy

Nei-sida har vunnet hver EUrunde i Norge. Men mellom rundene har tilpasningspolitikken fortsatt. Hva har det hatt å si for styrkeforholdet mellom ja- og nei-sida, og hva vil de si for en evt. ny folkeavstemning. Trude er ikke i tvil om hvem som representerer flertallet av folk i Norge, men ser at det er en sterk ja-side vi møter.

– Jeg tror den største feilen Nei-sida kan gjøre er å sammenligne situasjonen i dag med den vi hadde i 1994 og tro at ting vil være likt. Det blir det ikke. Ja-sida framstår som mer samla nå. De har en ny og "fresh" argumentasjon hvor EU framstår som en union for å sikre freden. Og de har blitt

opptatt av honnørord som solidaritet og miljø. Jeg snakka med en jente på do da jeg var i Otta i dag. Da hun hørte at jeg jobba i UMEU fortalte hun meg at hun var for EU fordi som hun sa: "jeg vil ikke at Norge skal henge etter." Dette er en sannhet som man prøver å etablere hos unge: Vi er ikke med, altså er vi trauste og bakstreverske.

Folkestyre viktigst

Når det gjelder Nei-sida så er vår hovedstyrke at vi er den samme breie fronten i dag som i 1994. Men det betyr selvsagt en del at vi har en nei-regjering som har blitt symbol på EU-tilpasning. Det har nok svekka disse partienes rolle. Ellers ligger styrken vår i at vi har kunnskap og baserer argumentasjonen vår på fakta. Jeg mener også at vi står for verdier som flertallet av det norske folket har, det vil si forsvaret for folkestyret. Motstanden mot EU er tufta på akkurat dette. Det veier like tungt i dag som det gjorde i 1994.

Når, og om det blir en ny folkeavstemning vil ikke Trude komme med spådommer om.

– Det blir nok ikke før Jasia føler seg sikre på at de kan vinne. Her er det flere mulige strategier. De kan fortsette en seigpiningskampanje hvor Norge sakte men sikkert blir mer og mer EU-lik gjennom samarbeidsavtaler og loven-

dringer, eller de kan kjøre en kampanje av den typen de hadde i Danmark. Der gikk alt så fort at Nei-sida ikke rakk å etablere seg skikkelig. Det er grasrotmobiliseringa som er den største trusselen.

De beste vinner

Her lover utviklinga i UMEU godt. Det siste året har medlemstallet økt og organisasjonen har fått flere aktive lokal-lag.

– Vi merker at interessene og aktiviteten øker. Vi blitt en mer selvstendig organisasjon og vi har begynt å utvikle ny politikk. På landsmøte var det særlig Schengen-saken som dominerte. Men vi ser også at valgkampen vil bli viktig. Her må vi vise hvordan EØS-avtalen svekker det kommunale selvstyret. Til høsten vil vi kjøre en kampanje hvor vi ser på unions-utviklinga i EU: Fra union til forbundsstat. Vi må mobilisere nå, og bygge opp kunnskap. Den yngre garden var stort sett ikke aktive i 1994. De som er 16 år nå var jo tross alt bare 11 år den gangen. Vi må få i gang en debatt blant unge folk, vise at dette er et viktig spørsmål å engasjere seg i. Får vi en åpen debatt vinner de beste argumentene. De er det vi som har. Og hvis vi spiller kortene riktig så blir nei igjen - alle gode ting er tre!

Når voldtekt og porno blir kultur

Cinematket i Oslo og Bergen gjør seg til mikrofonstativ for pornoindustrien med sin serie «Sex på film» hvor bl.a. hardpornofilmen «Deep Throat» skal vises.

av Håkon Bull-Njaa

I våres satt Cinematket i Oslo og Bergen opp en filmserie de har kalt "Sex på film". Filmserien inneholdt flere porno filmer blant annet den 20 år gamle hardporno filmen "Deep Throat" hvor "stjernen" Linda Lovelace ble tvunget til å delta, banket opp og voldtatt under innspillingen av filmen.

Begrunnelsen for å vise filmen var at den er kulturhistorisk viktig og at det er viktig å skape debatt rundt temaet sex på film. Rød Ungdom har reagert med politianmeldelse og aksjoner mot Cinematket i Oslo og Bergen. Vi mener at det vil være farlig å la disse visningene gå uforstyrret. Vårt utgangspunkt er enkelt, porno og voldtekt er ikke kultur, og 20 år gammel voldtekt er ikke kultur historie.

"Deep Throat"

"Deep Throat" var den første pornofilmen som virkelig slo igjennom. Da filmen ble lansert i USA i 1972 ble den vist på vanlige kinoer og den har spilt inn over 100 millioner dollar. Pornoforkjemperne hevder at filmen gjorde det "stuerint" å se porno og at feministene også godtok filmen, da den "viste kvinnen som seksuelt aktiv og førende". Sannheten er en annen. Det er ing-

enting stuerint ved "Deep Throat". Hovedpersonen i filmen, Linda Lovelace, har seinere skrevet boken "Mareritt" om sin "karriere" i pornobransjen. Om en hverdag preget av vold, voldtekt, draps-trussler og fornedrelse. Hun forteller om hvordan hun ble truet til å spille inn "Deep Throat", ble banket opp under innspillingen, og hun karakteriserer hele filmen som filmatisert voldtekt. Det er fullt mulig å se blåmerkene som Linda Lovelace har på beina i "Deep Throat". Dette er synlige bevis på mishandlinga, sjøl om det er forsøkt bortsminka. Det er heller ikke sant at feministe så positivt på filmen når den kom på 70-tallet. Da som nå var det feministe og pornomotstandere som organiserte motstand mot filmen.

Mikrofonstativ for pornoen

Det er lett å se at Cinematket gjør seg sjøl til et mikrofonstativ for pornokapitalen ved disse visningene. Å vise porno på en velrenomert kulturinstitusjon som Cinematket, og i tillegg påstå at den filmatiserte voldtekten som "Deep Throat" inneholder er kulturhistorisk viktig er det samme som å si at voldtekt er greit og en del av vår kultur. At det er greit å voldta, greit å filme voldtekt og greit å tjene penger på det etterpå. Det er det ikke. Porno,

og særlig denne voldtektpornoen, er mishandling, undertrykkende og presenterer et vrengebilde av folks seksualitet.

Når Cinematket i tillegg velger å så tvil rundt Linda Lovelace sin bok "Mareritt" hvor hun forteller om flere år med voldtekter og mishandling i pornoindustrien, også under innspillingen av Deep Throat ser vi klart at Cinematket har tatt standpunkt, for porno og mot folk. Dermed faller også Cinematket sine argumenter om at de vil diskutere porno på en nøytral arena vekk. De er ikke nøytrale, de har allerede tatt standpunkt for pornoen.

Frihet for noen...

"Men vi burde da ha frihet til å vise og se de filmene vil sjøl vil" hevder så pornoforkjemperne og intellektuelle grupper rundt Cinematket. Igjen er vårt standpunkt enkelt, frihet for noen må ikke bli ufrihet for andre. Når Cinematket krever sin rett i frihetens navn til å spre voldtektsideologi og kvinneforakt så må de også se at dette får konsekvenser for resten av samfunnet. Det er dessverre sånn at ideologien som pornoen sprer gjør noe med hodene til folk. Synet som spres er at kvinnen er til for mannen, og at mannen har krav på sin kvinne, om han så må ta henne med makt. Det er sånn at det er en sammenheng mellom porno og mishandling av kvinner i norske hjem, og det er sånn at det er en sammenheng mellom porno og voldtekt.

Derfor kan vi ikke akseptere eller tillate pornovisninger. Vi mener at vanlige folks frihet fra vold, voldtekt og seksualisert undertrykking er viktigere enn de kvasi intellektuelle sin rett til å vise porno på kino eller noe annet sted. Friheten til den enkelte kan ikke få lov til å gå utover andre mennesker. Da blir noens frihet raskt til andres ufrihet.

Derfor er det viktig å kjempe mot porno og pornoideologien. Vi krever frihet fra pornoens syn på mennesker. Og vi lover kamp mot Cinematket sitt kultursyn.

Voldtekt og porno er ikke kultur, 20 år gammel voldtekt er ikke kulturhistorie.

Demonstrasjon mot visning av «Deep Throat» i Bergen 8. mars

Foto: Hugo Skarstein Larsen

Mellom hammer og ambolt

I midten av mars i år gikk Bondevik ut mot Verdikommisjonen. Han mente at de hadde gått for langt når de behandlet en *enkeltsak*. Det er det eneste konkrete Verdikommisjonen har gjort. Resten har vært utspill, folk som har trukket seg fra hele greia og dusteplaner.

av Johannes Foss Sigurdson

Undertegnede kunne meldt seg inn i Verdikommisjonen når som helst. Helt siden konfirmasjonsdagene har jeg blitt stempelt som moralist. Hvorfor? Fordi jeg stikker nesen min opp i alt jeg kommer bort i. Å få innpass i en kommisjon som skal rette pekefingeren mot hele det norske folks moral, er en ideell løsning for meg. Spesielt når alternativet er å tjene til livets brød gjennom lånekassen. Jeg dekker også en stor minoritet som Verdikommisjonen har glemt å ta med i sin ellers altomdekkende gruppe. Jeg vil representere oss under tyve. Personlig er jeg medlem av human-etisk forbund. Hadde jeg bare vært homofil også, kunne jeg hjulpet Verdikommisjonen langt på vei med å rette opp den skakke imagen fra media. Tre ting på en gang, nei det går ikke i dagens samfunn. De får nøye seg med to.

En av de punktene som gjenspeiler Verdikommisjonens mandat er etter ryktene kunnskapsformidling. Ergo er vel verdensveven den lureste måten å tilegne seg informasjon på, for en stakkars verdiwanabe. Etter noen tastetrykk kommer det 1600 søketreff på vår kjære verdikommisjon. "Det er alltid lurt å trekke godet opp fra roten", tenker jeg.

Derfor søker jeg på Kristelig Folkepartis egne sider, men dessverre; "Denne serveren kan ikke komme inn på Krfs sider" var det eneste som møtte meg der.

Jeg gir ikke opp, og suser mot hjertet av etikk; Verdikommisjonens egne sider. Skuffelsen er stor, det såkalt ajourførte dokumentet jeg fant, er 8 måneder gammelt. "Så irriterende tenker jeg, og vi som bare har melkekartonger med utdatert påske-

krim. Hvordan i all verden mener Verdikommisjonen at de skal klare å nå fram til meg?

"Å gjøre det usynlige synlig", lover kommisjonen. De svake gruppene skal gjøres synlig i samfunnet. Første fase i arbeidet blir å bruke noe tid på å identifisere disse gruppene. Betyr det at de skal stude-

Dagbladet har det vært to artikler med overskriftene; "Verdikommisjonen hudfletter Bondevik" (05.01 -99) og "Bondevik ber Verdikommisjonen styre seg" (17.03 -99).

Kanskje det ikke er så lurt å henge seg på moralistbølgen likevel? Hvis jeg skulle tre inn i en slik gruppe halvgamle byråkratiske akademikere ville jeg nok krevd store omveltninger. Da snakker jeg om revolusjon, ikke en kommisjon som skal komme fram til konklusjoner folk har kommet fram til før. Det ville ikke være noen overraskelse om nettopp denne kommisjonen fant fram til de ti budene i det norske verdilandskapet.

D o m m e n

min må bli at grunntanken faktisk ikke er så dum. Å komme fram til verdier i livet, og ha en egen selvrettferdighet er slett ikke dårlige egenskaper å ha. Selv om tanken er god nytter det ikke når mediumet er feil. Verdikommisjonen begynte skeivt fra starten av, men nå har de havnet midt i mellom hammeren og ambolten. Med Bondevik og Voksenåsgjengen på den ene sida og oss lånekassefolk på den andre.

re slike som deg og meg? Skal vi klassifiseres, settes i bur, og få fortalt hvilken verdier og normer vi skal ha? En slik hestekur trenger iallfall ikke jeg.

Vi lever på slutten av nittitallet, et tiår som har hatt overraskende mange svulstige byråkratiske begreper. "Det norske hus", "det integrerte menneske" og nå; "det norske verdilandskap". Jeg finner fram til definisjonen av det norske verdilandskap; "Med dette menes de ulike kjennetegn ved det norske samfunnet som er knyttet til verdibegrepet, dvs. til forhold som en antar er viktige for at vi kan ha gode mellommenneskelige fellesskap, og som gir livet kvalitet og mening". Personlig ser jeg hverken kvalitet eller mening i et slikt begrep.

I midten av mars i år gikk Bondevik ut mot Verdikommisjonen. Han mente at de hadde gått for langt når de behandlet en enkeltsak. Det her er det eneste konkrete (som jeg vet om) Verdikommisjonen har gjort. Resten har vært utspill, folk som har trukket seg fra hele greia og dusteplaner. I

Verdikommisjonen (til høyre) går ikke av veien for å rette en moraliserende pekefinger mot upassende tankegodt.

Illustrasjonsfoto: Benoit Perrin

Her tester verdikommisjonens Anne Sofie Grøve ut en ny verdi. Bildet ble tatt like før hun gikk av som leder.

Da Rebell gikk i trykken hadde Verdikommisjonen fått 4 svar på sin annonsekampanje på melkekartongene.

Revolusjonær

Revolusjonære over hele verden er ivrige symbolbrukere. Men hva betyr de egentlig? I anledning 1. mai gir Rebell deg en liten oversikt over de mest brukte. Kos deg!

Hammer og sigd

Hammer og segl [sigd] hentyder til arbeiderens og bondens felles vej.
Symbolernes verden : et strejftog i den

lange folkebevidsthed / Judith Vogt. - København : Reitzels Forlag, 1993.

Hammeren

(...) En smedhammer blev symbol på hårdt, ærligt arbejde og ubändig kraft. Da kommunisterne i 1917 kom til magten i Rusland, skapte de et nyt statsvåben, hvor (bl.a.) en kornsegel [sigd, Rebell anm.] stod for landarbejderne og en hammer for industriarbejderne. Af de to symboler var det hammeren, som talte stærkest til folket og til folkene, og den blev siden kopiert i en

lang række andre lande, ikke kun kommunistiske. En hammer stod for arbejderklassen, for industri eller ønske om at oppbygge en industri, og for viljen til at hamre løs på det bestående samfund og smede det om.

Symboler omkring os / Sven Tito Achen. - København. : Gad., 1975.

Rød stjerne

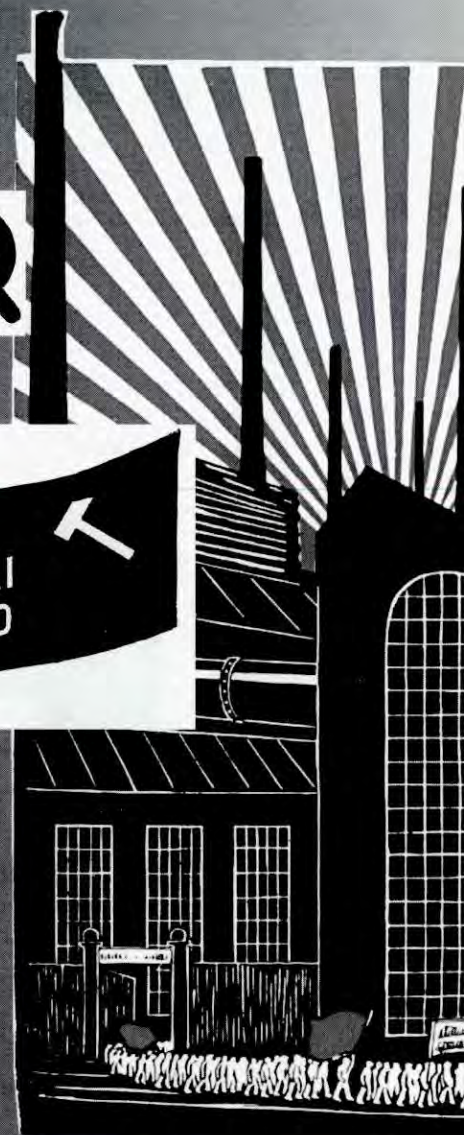
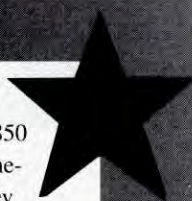
Røde femtaggede stjerne symboliserer statens autoritet og enighet blant folkene på Jordens fem kontinenter.

Cappelens leksikon. - Oslo : Cappelen, 1983

Det [det amerikanske, Rebell anm.] var det første nationalflag i verden med stjerner i. Hvad der inspirerede datidens amerikanere til at vælge stjerner, er ikke klart. (...) De amerikanske stjerner blev imidlertid selv et nytt og sterkt symbol. De opfattedes over hele jorden som et bilde på frihed, republikanisme og dens dynastier. Den femtaktede stjerne (og striberne) blev kopieret i en række lande, der følte sig inspirert af USAs eksempel, først og fremmest Chile,

ved løsrivelsen fra Spanien i 1817, siden Liberia 1847, Cuba 1850 og adskillig andre. Under den amerikanske borgerkrig i 1864, skrev en europæisk kommentator, at "Europas arbeidere føler instinktivt at stjernebanneret vil føre deres klasse til sejr". Kommentatorens navn? Karl Marx. Da kommunisterne i Rusland i 1917 styrte det tsarveldet og erstattede dettes ørn med en helt ny form for statsvåben: en jordklode med hammer og segl, svævende over en opgående sol, og aller øverst en femtakket stjerne, er det sandsynligt, at ideen til netop en femtakket stjerne kom fra USAs flag.

Symboler omkring os / Sven Tito Achen. - København. : Gad., 1975

Knyttneven

Knyttneven - adfærdspsykologisk er...
Symbolernes verden : et strejftog i den
Vogt. - København : Reitzels Forlag

Rebell gir deg O-fag

Etter trofast tjeneste siden sin fødsel er O-fag plutselig ikke bra nok lenger. Myndighetene har på hårreisende vis gjort det norske skoleverket mye fattigere - uten snev av offentlig debatt. Unge elskende, fortvilte foreldre, tenåringer i puberteten og agronomer har i uminnelige tider gått til sitt oppslagsverk i O-fag for å finne

svare på det som tynger dem.

Skal vi stillestående godta et millenium uten mening? Rebell tar saken! Derfor får du "Rebell gir deg O-fag", en slags vitenskapsspalte der vi serverer leskende nektar til glede og ettertanke.

I disse 1. mai-tider er det på sin plass å ta opp spørsmål

rundt det å organisere seg. Forfatteren av boka "O-fag", Knut Ingar Hansen, får selv Yngve Hågensen til å se ut som en puslete fagforeningsmann med kapittelet "Vi starter ein klubb":

Nokre veker før jul blir Nina og nokre av venene hennar samde om at dei vil lage ein julegaveklubb.

symbolordbok

Rød fane

Blod fanen kan føres tilbake til romertiden, hvor den blev brugt som signal til angreb, idet rødt var Mars` den romerske krigsguds - farve. Under den franske revolution dukker den røde fane op en masse som tegn på voldelig omvæltning.

Symbolernes verden : et strejftog i den lange folkebevidsthed / Judith Vogt. - København : Reitzels Forlag, 1993.

Røde flagg, den revolusjonære arbeiderklassens fane. R.f. blev ved begynnelsen av den franske revolusjon fra 1789 anvendt offisielt som et tegn på at samfundet var i fare, at befolkningen måtte forholde sig rolig og ikke delta i demonstrasjoner eller optog. Senere under revolusjonen blev det anvendt av de demonstrerende masser selv som en advar-

sel til myndighetene. I februarrevolusjonens dager i 1848 blev r.f. heist på barrikadene i Paris. Paris` arbeidere krevet at den provisoriske regjering skulde anerkjenne r. f. som Frankrikes offisielle flagg. Under denne fane gikk Paris` arbeidere i juni i 1848 til væpnet opstand. Den var også i 1871 Pariserkommunens fane. Et av de røde flagg som bruktes under Pariserkommunen, blev i 1920 ført til Moskva. Fra 1889 blev r. f. fane for alle sosialistiske partier i verden, symbolet for kampen om sosialismen. Etter den seierrike revolusjon i Russland 1917 blev r. f. offisielt flagg for Sovjetsamveldet. *Arbeiderenes leksikon. - Oslo : Pax, 1973 (Forkortet utg. av 6 b.'s utg. utk. 1932-36)*

Den røde fane har kommunistene overtatt fra sosialistene. De første

røde faner man kjenner til med denne symbolikk blev brukt under den franske silkearbeider oppstand i Lyon i 1834.

Symbolernes verden : et strejftog i den lange folkebevidsthed / Judith Vogt. - København : Reitzels Forlag, 1993.

Rødt

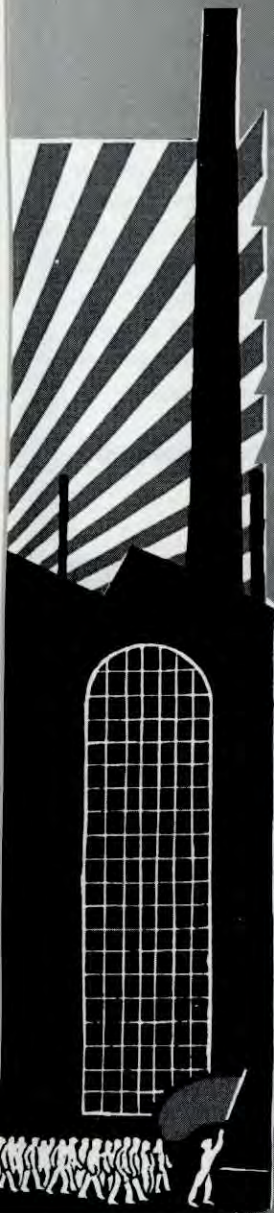
Af alle farver den, der først får til-lagt symbolsk betydning, ofte i forbindelse med magiske forestillinger. Blod, ild kærlighed. (.....) I europæisk MA [middelalder] blev rødt et politisk stridens æple. Under Bondekrigene blev der kæmpet også for et ydre tegn på ligeberettigelse: at alle og enhver skulle have ret til at gå med den røde, åbne jakke - ritg-folks privilegerede klædningsstykke. *Symbolernes verden : et strejftog i den lange folkebevidsthed / Judith Vogt. - København : Reitzels Forlag, 1993.*

Rødt -er partifarve - morgenrødens, blodets og ildens farve, symbol på kamp og den borgelige verdens undergang. Kommunistene kaller seg selv "De røde" og denne betegnelsen går igjen i Den røde hær, Røde stjerne, Rød Oktober, Rød Front. [og Rød Ungdom, Rebell anm.]

Symbolernes verden : et strejftog i den lange folkebevidsthed / Judith Vogt. - København : Reitzels Forlag, 1993.

I vor tid er den røde farve tillige måske den mest dominerende af alle

politiske symboler, med betydning: revolution, socialisme, kommunisme. Rød Front! den Røde Arme, Røde Moder. Under den Franske Revolution, fra 1789, blev den røde jakobinerlue symbol for de mest yderliggående af republikanerne. I 1860 bidrog Garibaldi til at styrte de gamle fyrstehusene i Italia med sine berømte rødsjorter. *Symboler omkring os / Sven Tito Achen. - København. : Gad., 1975*

nde gestus - til kampberedskap
lange folkebevidsthed / Judith
93.

Heime hjå Eva har dei ei kjellarstove. Der kan dei få lov å vere.

Ein skikkeleg klubb må ha lover, meiner Nils, og det er dei andre samde i. (...)

Mor har sagt at alle må ta av seg uteskorne og ha med tøflar eller sokkar som dei går med inne, seier Eva. Dei andre meiner det er i or-

den.

Skal vi ha noko å ete? spør Trine. Dei andre ser litt på kvarandre, men finn ut at det ikkje er nødvendig.

Dei blir enige om at alle skal ha med seg det dei har bruk for til dei tinga dei skal lage. Men dei må leggje att sakene sine i eit skåp i kjellarstova. For det vikti-

gaste er at ingen andre skal sjå kva dei lagar...

I sine gripende skildringer av Nina og vennene hennes har Knut Ingar vist oss menneskene bak maskene, samtidig som han har tatt vare på de store linjene. Fantastisk.

I neste nummer skal vi komme "shop every week-day"-trenden til livs.

Les Kvinne ved tidens rand!

Kvinne ved tidens rand er skrevet av den amerikanske radikale forfatteren Marge Piercy. Det er ei bok for alle kvinner og menn, jenter og gutter, som vil ha inspirasjon til tankene om et annet samfunn. Et samfunn uten klasser og undertrykking. Uten skoler og institusjoner. Hvor folk lever sammen på en helt annen måte enn det vi er vant til.

Boka begynner med en helt forferdelig historie. Hovedpersonen heter Connie. Hun knuser nesa på en mann fordi han er grusom mot niesa hennes. Connie blir erklært voldelig, kommer på galehus, blir dopa med medisiner. Da er det at hun forsvinner inn og ut av framtida. Hun blir henta til et land i framtida av en person som heter Luciente, en

person Connie lunge tror er en mann, men som viser seg å være kvinne. I framtidslandet har ikke folk noe eiendomsforhold til barna. Å "mødre" er noe de gjør sammen i små grupper. Barn lærer, men ikke i egne skolehus. Hva som er arbeid, hva som er kunstnerisk virksomhet og hva som er sosialt samvær, er det vanskelig for Connie å finne forskjellen på. Folk blir ikke omtalt som hun og han, men som "hen". Det er forvirrende for Connie. Hun er jo så vant til å forholde seg til at folk er kjønn, at det er vanskelig for henne først og fremst å se mennesket, ikke kjønn.

Connie er vekselvis i galehuset og i framtida. Kontrasten mellom disse to verdenene er grotesk. Når hun forteller Luciente og vennene hans om sitt liv, blir de rysta over barbariet.

Når hun er i galehuset, blir livet der enda mer vanvittig når vi har Lucientes samfunn å sammenlikne med.

Marge Piercy har i tillegg skrevet ei anna bok om framtida "He, She and It" som også er fin. "Kvinne ved tidens rand" er sjølsagt preget av forfatterens erfaringer som er fra USA. Det aller sikreste er at det hun beskriver, og det vi andre drømmer om når det gjelder et annet samfunn uten lidelse, undertrykking og urettferdighet, blir annerledes enn vi tror. Men det er helt greit. Det er uansett viktig å vri tankene ut at de vante mønstrene de er sperra inne i. Les boka. Den vil forhåpentligvis inspirere deg. Dessuten er den spennende.

av Jorun Gulbrandsen

BOK

Kvinne ved tidens rand

av Marge Piercy

En annen måte å organisere verden på...

Som kommunister blir vi ofte sittende med bevisbyrden. "Hvordan skal dette samfunnet deres se ut?", "Hvordan skal livet organiseres?", "Hvordan skal arbeidet fordeles?". Spørsmålene vi blir møtt med er utallige, og svarene vi leiter etter finnes ikke nødvendigvis i teorien. Vi slåss for et samfunn verden ennå ikke har sett, og sjøl har vi kanskje vanskelig for å se det for oss. Da kan det hjelpe å lese litt om hva andre har sett for seg, og nå tenker jeg ikke på marxistiske teoretikere, men fantastiske forfattere.

og Bings bøker om stjerneskippet Alexandria er intet unntak. Vi befinner oss i en fjern framtid, hvor det å reise mellom stjernene er en hverdagslig sak, og hvor mennesker fra jorda har kolonisert planeter i mange solsystem. Mellom planetene reiser bibliotekskipene med kunnskap fra hele den kjente verden lagret i sine mange rom.

En av de mest kjente science-fictionforfatterne i Norge er Jon Bing, og noen av de første bøkene han skreiv i denne sjangeren, var for barn og ungdom. Science-fiction er generelt en sjanger som ofte brukes til samfunnskritikk,

For hver gang bibliotekarene kommer til en ny planet konfronteres de med et nytt undertrykkersystem. På Azur - kapteinenes planet, er det de hvitkleddede kapteinene som hersker over kunnskapen, for å beskytte menneskene mot sitt eget overmot og miljøødeleggelse. Kunnskap blir behandla som noe farlig. På Zalt - dampherrenes planet, besitter herskerne en ørkenplanets viktigste ressurs - ferskvann. Folket på Zalt lever som i middelalderens føydalsamfunn. De to siste bøkene i seriene handler om planetene Mizt og Tanz. Bibliotekarene bruker sine kunnskaper for å

hjelpe folk til å skape bedre samfunn, og å fjerne grunnlaget for undertrykkinga.

Dette er ikke fortellinger som direkte kan overføres til vår hjemlige verden eller det vi kan kalle den kjente virkeligheten, men det er fortellinger som sier noe om utviklingsveier, og menneskenes muligheter til å velge de løsningene de mener er best. Bøkene viser klart at skjebnen ikke er forutbestemt, og at endringer er noe man oppnår gjennom handling.

Noen føler seg kanskje litt for store for barnebøker, men den som tror seg for gammel til ei god bok er en sørgelig sopp. Bings planetbøker passer både som høytlesning for lillesøster på 9 år, som utgangspunkt for særerme i norsk for de som går allmennfag og som ei god bok på toget for den som ikke lenger går på skole. Prisen er også fornuftig, siden bøkene finnes i billigtavgave.

av Jorunn Folkvord

Jon Bing

Foto: Klassekampen

BOKSERIE

Planetbøkene - Azur, Zalt, Mizt og Tanz

av Jon Bing

Fuck Oslo - leve Åmål

Har du noen gang vært forelska i noen du visste du aldri kunne bli sammen med? Har du en eller annen gang tenkt at grasset er mye grønnere i Oslo enn der du bor? Har du sett "Fucking Åmål"?

Etter mange år med regissører som tror de har finni ut åssen ungdom er, og lagd hver sin film om det, har det endelig kommet en film det går an å kjenne seg igjen. Den er svensk og heter "Fucking Åmål" (F.Å.). Åmål er et lite sted i Sverige. Et godt stykke unna Stockholm, Oslo og København. Altså som veldig mange andre steder i Norden. I Åmål bor Agnes. Hun er 16 år og vil bli forfatter. Sjøl om hu har bodd i Åmål i to år har hu ingen venner. På samme skole som Agnes går Elin. Hun er 14 og har vært sammen med 70 000 gutter, i følge søstra Jessica. Elin er en av de populære jentene, men hun er møkka lei av livet i Åmål. Hun vil vekk. Hun vil at noe spennende skal skje. Agnes er forelska i Elin. Men Elin veit knapt hvem Agnes er.

F.Å. er en film som handler om hvordan det er å være jente og vokse opp på et lite sted. Den handler om om kjønnsroller og den uendelige kampen for å bli populær, og om det egentlig er så mye å trakte etter. Den handler om rastløshet og fester. Og midt oppi alt dette er Agnes forelska i Elin.

Åpner skapdører

Både i Sverige og Norge har mange unge homofile turt å stå fram etter å ha sett filmen. Og mange ringer til Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring med spørsmål åssen de skal gå fram for å fortelle det til foreldre og venner. Og det er ikke tilfeldig. F.Å. handler ikke først og fremst om homofili, men det er en del av historien om de to jentene. Helt i begynnelsen av filmen får vi vite at Agnes er forelska i Elin, og det er aldri noe problem. Agnes tviler aldri på om hu er lesbisk eller ikke. Det er ikke noe hu er spesielt flau over. Og forholdet mellom de to jentene, som begynner når Elin kysser Agnes i et veddemål, er ikke så forskjellig fra en hvilken som helst annen kjærighetshistorie. Filmene framstiller homofili som en naturlig ting. Og det er det jo. Derfor er F.Å. en kontroversiell film. Og en film som får unge homofile til å stå fram å være stolte av seg sjøl trengs når vi veit at 1 av 4 unge homofile har prøvd å ta livet av seg.

662 22 ÅMÅL

Nordiske regissører har brukt masse penger på å framstille distrikta som øde steder hvor folk sier lite, går på bedehuset og er mistenksomme til alt som er nytt og utafra. På fritida driver bygdefolk ofte med bilnummerskriving og innavl. Her i Norge har vi bl.a. vært så heldige

å bli berika med de store kunstverkene "Cellofan - med døden til følge" og "1732 HØTTEN". F.Å. har i motsetning til disse filmene noe med virkeligheten å gjøre. Både Agnes og Elin lengter vekk fra småbyen, men det de lengter etter er noe annet en "actionlivet" i Stockholm. De vil vekk fra de forventingene og begrensingene i miljøet de lever i. Agnes som er "innflytter" og "særing" og aldri kommer til å bli noe annet. Elin, den mest populære jenta, som må leve opp til sitt rykte. Nye fester og nye gutter. Begge vil ut av disse tvangstrøylene.

Tøffe jenter

På sett og hvis har de aller fleste vokst opp i Åmål. I F.Å. har Lukas Moodysson klart å sette i stand et ungdomsmiljø som er mer troverdig enn noe annet jeg har sett. Det er utrolig lett å kjenne seg igjen. Sjøl om ingen av personene i filmen er stereotyper har jeg og sikkert mange andre gått i klasse med både Elin, Johan, Jessica og Agnes. Alle vil at noe nytt og spennende skal skje, men samtidig er det ingen som vil risikere å bli upopulær og "sær", så ingen bryter med de reglene som gjelder når du er tenåring.

F.Å. er en hyllest til jenter og sjøl om hele filmen ser ut som om kamera bare tilfeldigvis var i Åmål den dagen og filma ting som skjedde, ser den ting fra Elin og Agnes sitt synspunkt. De to guttene i filmen, Marcus og Johan, er ikke så nøye beskrivi og de er bare med som personer i Elins liv. Filmene handler ikke om de. Det er ganske utrolig, men ikke før i 1998 har det kommi en film med et slags jenteperspektiv på verden. Regissert av en mann, men allikevel. Agnes og Elin er tøffe, de tør å bryte med alt som er forventa av de fra venner og foreldre.

Tar ikke stilling

Det som er både bra og dårlig med "Fucking

Åmål" er at den ikke tar stilling til noe av det folka i filmen gjør. Den fordømmer ikke noen av personene. I en amerikansk film ville Agnes vært snill og grei fordi hu er litt utafra. Elin ville sikkert vært ganske slem. Men sånn er ikke verden, heldigvis. Personene i F.Å. er både greie og ondskapsfulle, kule og idiotiske, som i virkeligheten. I ei scene i filmen henger ungdommene ved et gatekjøkken og drikker heimbrent. Den scena er ikke med for å vise at "ungdom drikker for mye heimbrent". Den er med fordi det er en av de tinga ungdom gjør i Åmål. F.Å. sier ikke at homofili er bra eller dårlig, den forteller bare en historie.

Og det er det som gjør både så utrolig bra og kanskje litt dårlig. Jeg tror at folk med mange forskjellige utgangspunkt som går og ser filmen vil få bekrefte ting de tenkte før de så den. Noen som tror at alt er "bingo-helvete" på bygda vil sikkert få bekrefte synet sitt. Jeg, som kommer fra et sted som likner Åmål, var stolt over at jeg kommer derfra og ikke fra Oslo når jeg kom ut av kinosalen. Og kanskje vil homofobe folk fortsatt ha de samme tankene etter å ha sett filmen. For F.Å. tvinger deg ikke til å ta noe standpunkt. Etter sluttscena i

filmene vil det sikkert komme masse problemer for Elin og Agnes, men Moodysson har valgt å gi filmene en uproblematisk lykkelig slutt. "Fucking Åmål" er god historiefortelling og i tillegg til "Hatet" kanskje den eneste gode filmene om ungdom jeg har sett. Mer er den kanskje ikke, men det er nok for meg (og 800.000 svensker).

Har du ikke sett "Fucking Åmål" enda så kast fra deg Rebell og kom deg på kino!

av Øystein H. Horgmo

FILM

Fucking Åmål (Sverige 1998)

Regi: Lukas Moodysson

Samfunnet er heterofilt

1 av 4 unge homofile og lesbiske har forsøkt å ta sitt eige liv. Dette synte NOVA sin nyaste rapport om levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile og bifile i Noreg.

av Ingrid Baltzersen

Tenk deg at du kvar dag kom ned til ein frukost som far og pappa hadde laga. På skulen var klassens heitaste par Grete og Berit. På reklamene viste dei vakre menneske, og den vakre kjærleiken mellom menneske av same kjønn vart bruka for å selga produkt som klede og Coca Cola. Ein dag oppdaga du at ikkje var som alle andre gutar. Du var forelska i Anne. Du trudde ikkje heilt på det du følte, men etter ei stund fann du ut at du var heterofil. Du grua deg litt til å fortelja det til vener og foreldre, var ikkje sikker på korleis dei ville reagera. Du hadde høyrd nokon i klassen snakka om heterofile, ei jente hadde fnis "..og så såg han beundrande på meg, og ville treffa meg igjen og sånn. Eg trur han er sånn hetro. Fnis fnis".

Samfunnet er heterofilt

Slik er kvardagen for mange av oss unge lesbiske, homofile og bifile. Ein synes ikkje nødvendigvis sjølv at det er noko problem å ha kjensler for sitt eige kjønn, men

ein erfarer alltid at samfunnet er gjennomsyra av hetrofili, og at det ikkje er lagt opp til å føla annleis. Sosialisering, skulebøker og reklame legg opp til at ein skal vera heterofil. I oppveksten kjenner ein ikkje til homofile, lesbiske og bifile, fordi dei ofte lever skjult. I skulebøkene finst homofili berre i sex&samlivsundervisninga, ikkje integrert i teksten i eksempel og oppgåver slik som: "Per er forelska i Ola. Skriv ein stil om forelsking". Noko av reklamen leflar med seksualitet mellom folk av same kjønn, men dei gjer det for å tjena pengar, og det vert ikkje framstilt som kjensler, berre eit pirrande tillegg til heteroseksualiteten. Sjølv om det i nokre byar er inn å vera litt biseksuell og klina på festar, er det ikkje nødvendigvis like enkelt å vera bifil og forelska seg i folk av same kjønn. Alt dette fører til at kjensler for eige kjønn blir bortforklart eller undertrykt, ikkje nødvendigvis fordi ein sjølv meiner det er så gale, men fordi ein ikkje forstår kjenslene. Ein har ingen rollemodellar å sjå på, det finst ikkje mange opne homofile lesbiske og bifile kjendisar. Det er vanskelegare å finna

seg ein kjærast, fordi det er vanskeleg å finna ut kven ein har "lov til" å forelska seg i, og viss ein ikkje er 100% open er det vanskeleg for andre å visa interesse til deg.

Oppsiktsvekkande rapport

NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring) gav i februar ut ein rapport om levekår og livskvalitet blant lesbiske, homofile og bifile i Noreg. Rapporten kom med ein del venta resultat, og ein del resultat som ikkje var fullt så venta. Ein del av resultatata vart publisert i diverse aviser. Det viktigaste resultatet for ungdom er at unge homofile, lesbiske og bifile (16- 24 år) var den gruppa i undersøkinga som hadde tøffast kvardag og mest psykiske problem. 1 av 4 unge homofile og lesbiske har forsøkt å ta sitt eige liv. Grunnane dei oftast oppgjev er: isolasjon og einsemd, ynske om å komma bort frå ein uthaldeleg situasjon, avmakt i forhold til framtida og problem med å akseptera seg sjølv som lesbisk/homofil. Desse resultatata er alarmerande, for mens ein ellers ser at haldningane til homofile vert betre, har ikkje levekåra til unge homofile vortne betre, snarare verre kan det sjå ut til i rapporten. Dei tre første sjølvordgrunnane kan ikkje direkte relaterast til legning, men ein kan sjå på andre faktorar frå liva til unge lesbiske og homofile.

Ung og synleg

Unge lesbiske og homofile er vanlegvis i ein fase kor ein erkjenner legninga si, og startar med å fortelja det til andre. Ein har ofte ikkje fortalt det på arbeid eller skule enno, ein opplever heller ikkje så mykje direkte trakassering der, men meir indirekte trakassering som det ikkje er så enkelt å setja fingeren på. Til gjengjeld opplever dei meir trakkassering enn dei som er eldre. Unge homofile lesbiske og bifile er oftare enn dei som er eldre synlege anten ved klesdrakt, symbol eller oppførsel. Dette kan vera ein av grunnane til at dei er meir utsette. Sjølv om det er fleir som er positi-

NOVA:
Norsk institutt for
forskning om opp-
vekst, velferd og
aldring

Landsforening for lesbisk og homofil frigjøring:
www.lfh.no lfh@c2i.net 22 36 19 48

«Tittel! Det er greit at folk er homofile, så lenge de ikke prøver seg på meg»

ve til homofili, finst det òg fleir unge synlege homofile å trakassera. Dei er mykje oftare utsette for vald, 1 av 10 unge lesber hadde vore utsette for vald siste år, mot 1 av 20 i resten av befolkninga. Fem gonger så mange homofile og lesbiske var utsette for truslar siste år som resten av befolkninga. Unge homofile og lesbiske rusar seg meir enn jamnaldrande ungdom, både på alkohol og narkotika.

Mykje av dette har homorørsla visst lenge, og dei har forsøkt å få myndighetene til å gjera noko. Partileiar i Krf og Barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland har reagert på rapporten med å ikkje kommentera han den dagen han kom ut, og med å ikkje lova noko som helst i intervju etterpå.

Andre kjønnsroller

Homofili rokker med noko av det viktigaste kapitalismen har å støtta seg på, nemlig kjernefamilien og kvinneundertrykking. I eit forhold mellom to av same kjønn vil ikkje dei vanlege kjønnsrollene virka. Begge kan ikkje ha den tradisjonelt oppmuntra kjønnsrolla til mannen: tøff og direkte, utan evne til å prata om kjensler. Og begge kan heller ikkje ha den tradisjonelle rolla til kvinna: omsorgsfull og oppofrande. For at eit forhold skal kunna fungera vil ein måtta utvikla seg sjølv litt meir, ta fram fleir sider av seg sjølv. Dette er noko som hender i heterofile forhold òg, men det er meir nødvendig i homofile.

Den tradisjonelle kjernefamilien er bygd opp av forholdet mellom mann og kvinne, den tradisjonelle 1,7 borns familien med hund og bil. Kjernefamilien er eit viktig tema i kristendommen, og ein av grunnane til at verdikonservative kristne ikkje likar homofili. Verdikonservative kristne er jo i tillegg på frammarsj med jesusrevolusjonen sin, og kan bli eit enda større problem for oss syndarar i framtida.

Til kamp for homofiles rettar

Det å vera homofil, lesbisk eller bifil gjer ein ikkje til revolusjonær. Men det gjer ein til eit hår i suppa for samfunnet, og eit problem for kapitalismen. Difor er kampen for rettane til homofile lesbiske og bifile like sjølvklar som kampen for rettane til svarte, kvinner og andre undertrykte grupper i det kapitalistiske samfunnet.

Kjelder:

- NOVA Rapport 1/1999
- Blikk nr 3, mars 1999

RØD UNGDOM
i samarbeid med Folkeopplysningsforbundet

ARRANGERER

- ◆ Studiesirkel
- ◆ Bøllekurs for jenter
- ◆ Konferanser
- ◆ Leire

For mer informasjon:

Rød Ungdom, Osterhausgt. 27, 0183 Oslo

Tlf: 22 98 90 70 Faks: 22 98 90 55

E-post: raud@ungdom.org

DAG OG TID

*Lyser opp i
målmørkret!*

*Ring oss i dag og ting avisa til spesialpris; 299,- kroner for eit halvt år!
Telefon: 22 33 00 97*

Dag og Tid

Pilestredet 8, 0180 OSLO

Tlf. 22 33 00 97 – Faks 22 41 42 10 – E-post:bladstova@dagogtid.no

NYTT NUMMER!

RØDE FANE NR. 2/1999

- **Innspill: Jorunn Gulbrandsen:** Uten frihet, ingen kommunisme
- **Morten Falck:** Frihet og liv er ett
- **David McNally:** Motstand og opprør – de nye arbeiderbevegelsene i Asia
- **Per Velde:** Studentopprøret som ble til arbeideropprør
- **Nicholas Busch:** De fleksible og de overflødige – i unionens harde grep
- **Jorun Gulbrandsen:** Klassekampen i den politiske kampen
- **Morten Falck:** Biologi – livsbetingelse og produktivkraft
- **Mathias Bismo:** Den gamle verden er etter deg! (Bokanmeldelse)

Røde Fane kommer med minst fire nummer i året og koster kr.180 (kr.50 for skoleelever). Send bestilling til Røde Fane, PB. 124, Sentrum, 3251 Larvik eller ring 33180457.

Til selgere som ikke har bestilt bladet:

Gjør det til Erik på telefon 331 80457 eller epost eness@online.no

TIDSSKRIFT FOR MARXISTISK TEORI OG DEBATT
<http://home.sol.no/~eness/rf.htm>

Solidaritet med Kurdistan no!

NATO-landet Tyrkia har tatt kurderane sin fremste frigjeringsforkjempar, Abdullah Öcalan til fange. 30. april blir han stilt for retten anklaga for terrorisme.

av Sigrid Staurseth

Öcalan risikerer dødsstraff. Tyrkia har nyleg gått militært til angrep på eit anna undertrykkande land. Likevel er det lite blest rundt denne rettsaka. Kva har skjedd?

Kurdarane er ei folkegruppe på mellom 25 og 30 millionar menneske. Dei lev i Kurdistan, eit område på storleik med Frankrike, som no er okkupert av Tyrkia, Iran, Irak og Syria. Folkegruppa er ei av dei eldste i området, men har gjennom historia likevel vore undertrykte av fleire ulike stormakter. Dette har fortsette opp til vår tid. Etter første verdskrigen vart det slått fast at kurdarane hadde rett på ein eigen nasjon, men dette oversåg ein i 1923, då Kurdistan vart delt. Brorparten tilfall Tyrkia. Kurdarane har heile tida kjempa politisk og militært for å få styre landet sitt sjølve. Grunnen til at stormaktene er så lite viljuge til å gje slepp på Kurdistan, er at området er eit av dei mest attraktive i Midtausten. Her har elvene Eufrat og Tigris utspring, her finst viktige oljekjelder, og sist men ikkje minst er det eit viktig område å kontrollere militært, pga beliggenheita.

Tyrkia - ein rettstat?

Undertrykkinga av kurdarane har teke mange former. I Tyrkia er hovudmålet å få kurdarane til å gløyme at dei er eit eige folk, å øydeleggje både kulturen og stoltheita deira, og tvinge all opposisjon i kne. Med alle middel. Det er forbode å seie at ein er kurdar, det er forbode å feire nasjonaldagen sin, og stort sett er det forbode syngje kurdiske singlar. Folk vert fengsla utan rettssak, advokat eller dom. Mest alle parti som er for frigjering, vert forbode, kritiske aviser vert stengde, journalistar vert fengsla,

torturerte og drepne. 3000 landsbyar er brende, 3 millionar menneske er på flukt inn mot dei store byane eller mot andre land, og for ti år sidan vart 5000 kurdarar gassa ihel av den irakiske staten. Når ein då høyrer NATO, og med dei Tyrkia, gå til angrep på Jugoslavia fordi serbarane undertrykk kosovo-albanarane, er det mest ikkje

Folk over heile landet demonstrerte mot arrestasjonen av Öcalan.

Foto. Klassekampen

til å tru! Tyrkia har til og med nytta høve til å gå inn i irakisk Kurdistan med 15.000 soldatar i ly av mediamerksemda kring NATOs bombing i Jugoslavia. Dette er eit ledd i i Tyrkias strategi for å opprette ei tryggingszone i grenseområda mot Irak kor PKK stendig blir sterkare.

Apo arrestert

Kurdarane har danna fleire organisasjonar i kampen for frigjering. Den største av desse, Kurdistan arbeiderparti PKK, gjekk i 1984 ut i væpna kamp for frigjering. Dei kallar seg marxistar, er den største revolusjonære rørsla i Europa, og har og ein eigen kvinnegerilja. Tyrkia driv regulær krig mot PKK, og har no 300 000 soldatar ståande i Kurdistan. For stormaktene er det sjølv sagt viktig å stemple organisasjonen som terroristar utan støtte i folket. PKK har difor vorte skulda for til dømes Palme-drapet, og åtak på turistar. Den 16. februar vart leiaren i PKK, Abdullah Öcalan, eller Apo, som

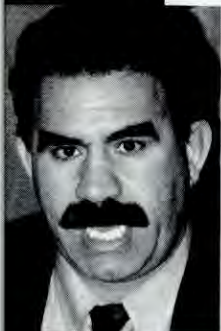
kurdarane kallar han, kidnappa i Kenya og sendt til Tyrkia for å verte dømd. Han vert sikta for terrorisme, og risikerer dødsstraff. Han vert no halde i strengt isolert celle, og advokatane hans, som han såvidt har fått møtt, fryktar tortur eller arrangert sjølv-mord. Observatørar frå andre land vert ikkje tillete under rettssaka, så det tyrkiske militæret kan styra meldingane derifrå så vel som sjølve saka. Arrestasjonen har ikkje skjedd ubemerka, korkje hjå kurdarane eller andre solidaritetsbevisste menneske. PKK har trappa opp krigen, og erklæra heile Tyrkia som krigssone. Den tyrkiske staten fryktar opprøret, og har stramma grepet enno meir. Under feiringa av Newroz, kurdarane sin nasjonaldag 21. mars, vart 8000 - 10000 kurdarar arresterte, og to journalistar frå Klassekampen halde i varetekt i tre døgn av di Tyrkia ikkje ville ha utlendingar til stades under Newroz.

Politikarar og reisebyrå

Kva er så den fredselkande nasjonen Noreg si rolle i denne krigen? Går vi ut med støtte til kurdarane? Tilbyr asyl til Öcalan? Neida, Bondevik meiner Tyrkia er ein rettstat, og stoler på at Öcalan vil verte rettferdig behandla. Likevel har arrestasjonen vakt stor oppsikt, om ikkje blant politikarane på Stortinget. 20. mars var det aksjonar til støtte for Öcalan og fritt Kurdistan over heile landet. Nordmenn stør og Tyrkia med å reise på ferie dit, sidan turismen er landet sin største inntektskjelde. Vi kan ikkje rekne med hjelp korkje frå Stortinget eller reiseselskapa om vi vil stø kurdarane. For bae er det viktig å få saka dyssa ned så fort som mogleg. Men aksjonane rundt Newroz viste at vi er mange! Saman skal vi kjempa for eit fritt Kurdistan!

Vi krever:

- ◆ Boikott Tyrkia
- ◆ Stopp vapensalet
- ◆ Frigje Öcalan
- ◆ Fritt Kurdistan

Abdullah Öcalan

Sommerleir!

I år, for 31. gang, arrangerer Rød Ungdom sommerleir. Dette blir en uke stappfull av diskusjoner, innledninger, verksteder, nye venner, bading og masse masse moro.

Tema for leiren i år blir sosialisme og folkestyret. Vi har intervjuet hovedansvarlige for sommerleiren i år: Anne Guro Fiskevold og Jacob Skjelberg.

av Mali Folvik

Hvorfor har dere valgt sosialisme og folkestyre som hovedtemaer på sommerleiren?

– Flere og flere ungdom skjønner at kapitalismen ikke har noen løsninger på de enorme problemene vi står ovenfor i dag. Verden er preget av krig, sult, overopphopping av rikdom hos et lite mindretall, jentundertrykking og rasering av folks velferd. Allikevel er det veldig lite diskusjon om noe alternativ til kapitalismen. Det er derfor helt nødvendig å gjenreise diskusjonen om det finnes en bedre måte å organisere samfunnet på for å få bukt med de verste problemene, sier de.

– Noe av skylda for den manglende diskusjonen ligger hos venstresida sjøl. Jeg tror vi har en tendens til å kvie oss for å gå inn på den debatten fordi vi har et uklart forhold til sosialismen. Der kommer spørsmålet om folkestyre inn som kanskje det viktigste vi trenger avklaring rundt. Altfor mange har et bilde av sosialismen som et diktatur med lange matkøer og korrupte herskere.

Den ypperste sammensmeltning

– Noen andre spennende temaer dere regner med diskusjon rundt?

– Rød Ungdom har valgt interessekamp som hovedprioritering denne perioden. Det kommer derfor til å bli diskusjoner og skolering på det. Et aktivt og bra arbeid med interessekamp er en forutsetning

Under de politiske debattene på sommerleiren går bølgen høyt.

Foto: Klassekampen

for å kunne diskutere sosialisme med flere folk enn de som allerede er med i Rød Ungdom. På en måte er sosialisme-diskusjon den ypperste sammensmeltning av arbeid med ungdoms interessekrav og diskusjon rundt løsninga på problemene. Å gjøre bare en av delene vil aldri føre fram.

– Det kommer til å bli store seminarer knytta til jentekamp og internasjonale spørsmål. Jentekamp blir bare mer aktuelt med de offensive angrepa fra høyresida vi merker i dag, og vi håper å bruke sommerleiren til å utvikle enda bedre jentepolitikk. Med krigen på Balkan og NATOs nye verdensorden blir ikke internasjonale spørsmål akkurat mindre aktuelt heller.

Kose-leir

– Blir noe annerledes i år enn det har vært tidligere?

– Det blir mer vekt på seminarer med spesielle temaer som deltakerne skal følge over flere dager. Målet er å utdanne spesialister på områder som EU, jentepolitikk, NATO og USA, økonomi, klasser, osv. Vi tror dette er bedre enn at alle lærer litt om alt mulig, da forsvinner kunnskapen fortore. Det at det finnes "spesialister" på forskjellige temaer gjør at kunnskap kan spre seg fortore i organisasjonen, og det er et godt utgangspunkt for ulike nettverk.

– Kultur kommer til å bli vektlagt mye som en fortsettelse av det som har begynt de siste sommerleirene. Det blir ulike kulturverksteder og innledninger om kultur - hva det har betydd for folk i historia og hvordan vi kan bruke kulturen.

– Det blir også lagt opp til fritid hvor folk kan spille fotball, volleyball, sole seg og slappe av sammen med nye venner. Det er en sommerleir hvor folk skal kose seg masse også.

Once in a lifetime

– 3 gode grunner for å komme på årets sommerleir?

1. Det blir den beste leiren på 90-tallet.
2. Diskusjonen om sosialisme og folkestyre er utrolig viktig for hele venstresida.
3. Det sosiale og kulturelle kommer til å gjøre leiren til et minne for livet!

Kalde fakta:

25. juli - 1. august

Sted: Hedmark

Pris: 950,-

Info: 22989070

eller raud@ungdom.org

Tusner på tusner av pomfritter

I dag får ungdom under 18 år lusent betalt. De fleste veit ikke hva de har krav på, og det gjør dem til et lett bytte for arbeidsgiverne, som tjener grovt på utnyttinga av ungdom.

av Gunhild Nyborg

Hvert år regner en med at mellom 75-85 % av elever i den videregående skolen har en eller annen form for sommerjobb. For å unngå at disse skal bli grovt utnyttet på arbeidsmarkedet, ble Sommerpatruljen starta. Sommerpatruljen får hvert år telefoner fra tusenvis av ungdommer som er usikre på rettighetene sine i arbeidslivet.

– Den beste forsikringa en kan ha for å unngå problemer er en skriftlig arbeidskontrakt, sier Kine Smith Larsen, Ungdomssekretær i LO. – De vanligste problemene, som lønn kan unngås ved å få en arbeidskontrakt med en gang du begynner i jobben. Jeg ble en gang kontakta av en gutt som var lova 50 kr i timen. Da han fikk lønsslippet, viste det seg at han bare var blitt betalt 15 kr i timen og siden han ikke

hadde arbeidskontrakt var det lite vi kunne gjøre.

Arbeidsgivere prøver seg

I fjor ble 78 bedrifter meldt til Arbeidsmiddeltilsynet for brudd på ar-

Ungdom steker tusener på tusener av pomfrits i dårlig betalte jobber. Minst 75 % av alle elever i videregående skole har sommerjobb.

Foto: Klassekampen

jenter er mer bevisst på hva de har krav på enn gutter. Det er viktig å ta kontakt med en gang en har mistanke om at noe er galt. Hvis man opplever arbeidsgiveren sin som useriøs, så er det større sjanse for å støte på problemer. Snakk gjerne med foreldrene dine eller ta kontakt med sommerpatruljen. Det blir bare vanskeligere å ordne opp i problemet når en tar kontakt på høsten etter at sommerjobben er over.

I dag er det lite press i arbeidsmarkedet. Det betyr at det er lett å få seg sommerjobb, som igjen betyr at du ikke trenger å akseptere dårlige arbeidsvilkår. En trenger ikke jobbe for knapper og frimerker. En skal også passe på at arbeidsgiveren følger arbeidsmiljøloven. Den er til for å beskytte arbeidere mot utnytting og reglene skal følges. –Det hjelper ikke at foreldra dine sier at det er greit at du jobber på natta selv om du er under 18 år. Det hjelper like lite som å komme med en lapp fra mor og far om at det er greit at du kjører Mercedesen hjem fra skolen, sier Kine Smith Larsen.

beidsmiljøloven, 140 bedrifter ble anmeldt til politiet. En overvekt av henvendelsene til Sommerpatruljen kommer fra jenter. De er mest utsatt for kluss i arbeidsforholdet. – Arbeidsgivere prøver seg oftere overfor jenter enn gutter, særlig når det gjelder lønn, sier Smith Larsen, men legger til at

Med 200.000 i ryggen

Som arbeider er det viktig å være fagorganisert. Selv når en bare har sommerjobb. Å ha en organisasjon som hjelper deg og griper inn på dine vegne hvis noe går galt, er en viktig trygghet å ha i arbeidslivet. Alene kan en arbeider gjøre lite for å forbedre arbeidsvilkårene sine. Sammen med 200 000 andre, er hun/han en viktig kraft i arbeidet mot utbytting av arbeidere over hele landet. – Hvis du kjøper en moped, forsikrer du den. Hvis du har en jobb, forsikrer du den òg. Vi ser ikke på alle arbeidsgivere som potensielle kriminelle. De fleste arbeidsforhold går bra, men du forsikrer ikke mopeden din for at den skal brenne opp, den er bare en betryggende sikkerhet å ha hvis noe skulle skje.

Dine rettigheter:

- ◆ Du har krav på opplæring. Opplæringa skal legges i arbeidstida og skal være lønna.
- ◆ Du har krav på overtidsbetaling om du jobber mer enn 40 timer i uka eller 9 timer om dagen. Overtidstillegget skal være på minst 40 %.
- ◆ Du har krav på lønsslipp.
- ◆ Du har krav på pause hvis du jobber mer enn 5 ½ time per dag. Hvis du jobber mer enn 8 timer har du krav på minst en halvtimes pause i løpet av dagen.
- ◆ Hvis du blir oppsagt skal du ha en skriftlig, saklig begrunnelse. Hvis du sier opp selv, skal det òg gjøres skriftlig. Oppsigelsestida er en måned om ikke annet er avtalt.
- ◆ Hvis du er under 18 år, har du rett på minst 2 uker ferie i løpet av sommeren.
- ◆ Hvis du er under 18 år, kan du ikke bli pålagt overtidsarbeid og du har ikke lov til å jobbe på natta.

Arbeidskontrakt:

- Dette skal stå i en skriftlig arbeidskontrakt:
- ◆ Hvor og hvor ofte du skal jobbe.
  - ◆ Hvor mye du skal ha i lønn og når den skal utbetales.
  - ◆ Hva du er ansatt som og hva som er dine arbeidsoppgaver.

Dette er en tariffavtale:

En tariffavtale er en avtale mellom en arbeidstakerorganisasjon (som de ansatte må være medlem i og arbeidsgiveren ved bedriften. Avtalen inneholder krav om minstelønn og krav om overtids- og helligdagstillegg. I følge arbeidsmiljøloven er det bare 1. og 17. mai som er helligdager. Om andre dager/høytider skal ansees som helligdager, skal dette stå i tariffavtalen.

Det er viktig å være flere hvis en skal kreve tariffavtale. Helst skal minst 50 % av arbeiderne være organisert. En råder ikke folk til å kreve tariffavtale aleine fordi et slikt krav vil føre til et uutholdelig press på deg som arbeidstaker både fra sjefen og arbeidskollegaene dine.

Vold + Innvandrere = Sant?

I følge lokalpressa i Akersgata er det innvandrerne sin skyld, alt som er galt.

av Maria Østli

I det siste har vi vært vitne til en voldsom fokusering på den økende volden i Oslo hvor "innvandrere" skal være overrepresentert. Svært mange går rett i baret uten engang å sette spørsmålsteget ved påstandene. Øker virkelig volden, og står ungdom med innvandrerbakgrunn for en så stor del som det sies?

I følge en kronikk i Aftenposten 2. mars er vi slett ikke inne i noen voldsbølge, men en angstbølge. Den hårreisende statistikken fra Oslo politikammer som viser at nordmenn kun utgjør 20% av alle barneran i hovedstaden (ran som utføres av personer på 19 år og yngre) bygger i virkeligheten på 308 anmeldelser. Anmeldelser vel å merke, ikke domfellelser eller anmeldte personer. Den samme personen var blitt telt om og om igjen, som om vedkommende var en ny, for hvert ran den var blitt anmeldt for. De tre kronikkforfatterne, to professorer og en førsteamanuensis, tok en telefon til Oslopolitiet for å finne ut hvor mange mennesker statistikken egentlig bygde på. Til slutt endte de opp med 144 anmeldte, og andelen norske steg til 30%.

Alt bråket rundt innvandrevolden i Oslo baserte seg altså på 144 personer., hvor enkelte av disse var blitt telt flere ganger fordi de var anmeldt for flere ran.

Representativ statistikk?

Vi kan nå spørre oss om statistikken er representativ. Andelen innvandrere er høy,

det er så. Grunnene kan være flere. For det første blir folk med mørk hudfarge oftere stoppet i kontroller o.l enn nordmenn. Ta eksemplet med den mørkhudede syklisten som (ifølge Aftenposten) ble stoppet gjentatte ganger fordi han hadde kjøpt en altfor fin sykkel. Politiet anså det som usannsynlig at mannen faktisk kunne ha råd til å kjøpe seg en sånn sykkel, og trodde han

Det er nok denne mannen som står bak det meste, skal vi tro Akersgate-pressa.

Foto: Ola Sæther/KK

hadde stjålet den. Han ble til slutt nødt til å gå til sykkelbutikken og be om kvittering for kjøpet. Et annet eksempel er mannen som hadde en kjæreste i Sverige. Han var og mørkhudet, og ble stoppet hver eneste gang han skulle over grensa.

Vi kan konkludere med at sjansen for å bli tatt for en forbrytelse er betydelig høyere hvis du har flyktninge- eller innvandrerbakgrunn enn hvis du ser norsk ut. Det gir sitt utslag på statistikken.

For det andre er antallet ungdom med flyktninge- og innvandrerbakgrunn stigende, og man kan vente seg at kriminaliteten i denne gruppen vil stige parallellt. Ungdom med innvandrerbakgrunn er også overrepresentert i områder nær sentrum hvor kriminaliteten fra før av er høy.

Forskere positivt innstilt

I motsetning til Carl I Hagen og co som skriker opp om mer politi i gatene, slemme innvandrere osv. har forskerne et nokså positivt syn på annengenerasjons innvandrere. I følge forsker Andreas Bakken ved Norsk institutt for forskning om Oppvekst, Velferd og Aldring (NOVA) er ungdomskriminaliteten stabil på 90-tallet. Han refererer også til en undersøkelse av ungdom i Oslo fra 14-16-årsalderen, og sier at 5% (500 personer) skilte seg ut som verstingegruppa. Forholdet mellom innvandrere og nordmenn er her helt jevnt. (Klassekampen 13.11.98). Flere undersøkelser støtter opp om Bakkens uttalelse, og gir inntrykk av at innvandrerungdom stort sett er positivt innstilt til samfunnet, og satser mer på bla. skole og utdanning enn sine respektive foreldre. Spørsmålet er om disse ungdommene fortsatt vil være positivt innstilt til det norske samfunn etter den voldsomme hetesen de blir utsatt for gjennom media, politi og FRP.

Man kan selvsagt spørre seg hvorfor ikke disse fakta er interessante for media. Fakta selger ikke, gjør det vel? Man kjøper ikke VG fordi det står så mange interessante og opplysende statistikker der, man ser på de ekstreme overskriftene. Å si at ungdom med innvandrerbakgrunn er så mye mer kriminelle enn andre er ekstremt. Og det selger.

Vi må slå tilbake propagandaen

I følge norsk media er det å ha flyktninge- eller innvandrerbakgrunn ensbetydende med å være kriminell. Hvis vi godtar denne påstanden som en sannhet, spiller vi ballen rett i fangnet på FRP og partier med lignende rasistisk innvandringspolitikk. Det er det som i praksis har skjedd. Akersgate-avisene valgte å slå opp de negati-

ve statistikkene stort, mens motreaksjonene bare har fått en liten spalteplass bakerst i avisen. Dette beviser nok en gang medias makt over andres tanker og meninger gjennom sin fremstilling av 'sannheten' som et uomtvistelig faktum. For en tid siden var det store oppslag om en mann som het Muhammed Abdir. Han søkte

jobb som telefonselger. At han var mørkhudet gjorde ingenting, men hvis han skulle få jobben, ble han nødt til å gå under navnet Dag Olsen. Hvis han ringte rundt og kalte seg Muhammed kunne nemlig hans ærlighet bli trukket i tvil. Arbeidsgiveren regner altså med at det norske folk tror innvandrere er uærlige. I likhet

med Hagen og mange, mange andre politikere gir media stumrasisme og fremmedfrykt frodig jord å vokse i. I spørsmålet om innvandrere og kriminalitet må vi komme på offensiven – det er vår oppgave å sørge for at propagandaen ikke blir stående uimotsagt.

Forferdeliggjøringa av jenters valg

Etter 20 år med rett til å bestemme over egen kropp, egen helse, eget liv og egen seksualitet tar de fleste unge jenter retten til sjølbestemt abort som en selvfølge. Men abortmotstanderne kommer stadig med små DRYPP for å uthule loven og påføre kvinner skam og skyldfølelse.

av Johanne Bergkvist

Historisk sett henger kampen for sjølbestemt abort nøye sammen med kampen for fri og tilgjengelig prevensjon. Kampen mot kristenmoralisme og puritanisme, for den frie kjærligheten, har vært viktig. I kvinners kamp for frigjøring har retten til å bestemme over sin egen seksualitet og egen kropp vært sentral. Unge jenter i dag trenger ikke debutere seksuelt med graviditet som trussel. Men fremdeles er spørsmålet om sjølbestemt abort og prevensjon knytta til hverandre i kampen mot puritanismens mørkemenn. Etter den søte kløe kommer den sure svie

Kontroll over egen fruktbarhet

I mars la regjeringa fram en handlingsplan for forebygging av uønskede svangerskap og aborter. Helseminister Dagfinn Høybråten (KrF) har foreslått tiltak om lettere tilgang på prevensjon bl.a. i form av flere kondomautomater og lettere tilgjengelighet på p-piller. Men han møter motstand blant abortmotstandere når han mener det primære for å få ned aborttallene er å forebygge uønskede svangerskap. Stortingsmedlem for KrF, Anita Appelthun Sæle, uttaler til Dagsavisen: "Hvis man plasserer kondomautomater rett foran øynene på ungdom, er det samtidig en beskjed om at dette skal du bruke. Dermed kan man i bekjempelsen av abort komme til å fremme de holdninger som er hovedårsaken til de høye aborttallene".

Prosjektet "SOS - Unge Jenter" i Stovner bydel i Oslo delte ut gratis prevensjon til jenter i alderen 15-19 år. Resultatet var at aborttallet blei redusert med 50%.

Men igjen ser man at de samme som uttrykker størst bekymring for aborttallet i Norge, er de som er mest kritiske til å gi

jenter økt kontroll over egen fruktbarhet. Deres ønske kan derfor ikke sees som et forsøk på å få ned aborttallene. De pakker det denne debatten dreier seg om inn i sin høymoralske "ja-til-livet" argumentasjon, nemlig kvinners rett til selv å bestemme over egen kropp, eget liv, egen helse og egen seksualitet.

Hvis du angrer deg

En undersøkelse fra England viser at over halvparten av jentene som søker om abort veit når de blei gravide. Denne halvparten kunne ha forhindret en uønsket graviditet og en eventuell abort hvis de hadde hatt angrepillen tilgjengelig. Angrepillen er en hormonpille som kan tas innen 72 timer etter et samleie. Den har ingen seriøse bivirkninger og kan også brukes av kvinner som ikke kan bruke p-piller. 3 av 4 tenåringsjenter som blir gravide tar abort. Hadde de hatt en angrepille tilgjengelig kunne de vært spart for uker i angst, for så å måtte gå gjennom et abortingrep.

Generalsekretæren i Alternativ til Abort i Norge (AAN) uttrykker sin bekymring over at angrepillen gir jenter en alt for lettvinnet løsning. Hun hevder det er en menneskerett for en kvinne å vite om hun bærer "kimen til liv" i seg og kaller angrepillen en tidlig abort.

Gjennom økt prevensjon og nødprevensjon finnes det en konkret mulighet til å få ned abort-tallene, men den avvises. Har ei jente på 14 vært så "dum" at hun har hatt samleie med usikker prevensjon eller uten prevensjon skal det ikke finnes noen vei tilbake - etter den søte kløe, skal den sure svie komme. Og det skal ikke bare svi den tida hun bruker på å skaffe seg angrepille, nei det skal svi i ukervis mens hun går og er redd for å ha blitt gravid, det skal svi når hun velger abort og det skal svi av angst og skam etterpå.

Vern om det ufødte liv viktigere enn det fødte?

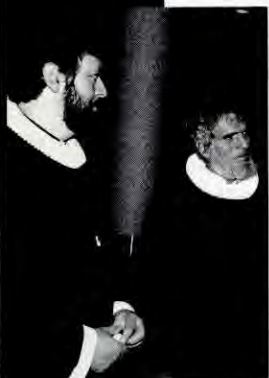
Alternativ til Abort, finansiert av stat og kommune, framstiller abort for kvinner som det vanskelige etiske valget de helst bør unngå. De framstiller seg som nøytrale rådgivere, men AAN er langt fra en nøytral organisasjon. Den blei stifta av anti-abort organisasjonen Pro Vita med målsetting om å få kvinner til å velge å fullføre sitt svangerskap uansett hvilke forutsetninger de har for å fostre opp et barn eller på hvilken måte barnet blei unnfanga. Hvilke råd kan AAN gi med et sånt utgangspunkt?

AAN har profesjonalisert seg og skilt seg fra Pro Vita, men hvilke verdier de legger til grunn kommer utvilsomt fram i deres rådgivning og i hvordan de framstiller det å ta abort. Selvom AAN bedyrer sin nøytralitet regner kristenfundamentalister som Børre Knudsen og Pro Vita AAN som en del av fronten mot abort. Bente V. Hansen, tidligere lederen for AANs landsråd, har til og med uttalt: "Selv om graviditeten skyldes at den unge jenta er voldtatt av sin egen far, er vårt råd at hun bør bære fram barnet". Veien er ikke lang fra AANs vennlige kontorer til fundamentalistiske skrempler...

Abortmotstanderne forsøker å skremme og kriminalisere kvinner fra å ta abort.

Bilde fra anti-abortløpeseddel utgitt av Pastor Emil M. Martinson i Brummunddal.

Mørkemenn:
Ludvig Nessa
(tv) og Børre
Knudsen

Ketchup og krokodilletårer

Bankende hjerter, fosterbilder, løgner, skremser, dokker innsausa med ketchup og små kister foran sykehus brukes for å skremme kvinner til ikke å ta abort. Organisasjoner som Pro Vita og personer som Ludvig Nessa og Børre Knudsen gråter krokodilletårer over fosterets manglende rettsvern, men bryr seg bekymringsverdige lite for kvinners liv. Ludvig Nessa har stått i spissen for å kaste blodige dokker på kvinner. Han sier: "Graviditet etter voldtekt og incest forsvarer ikke drap. Heller ikke når kvinnens liv vil komme til å stå i fare ved en fødsel. Bare når både mor og barn står i fare for å dø – når liv står mot liv – kan vi bli tvunget til å drepe".

Ludvig Nessa samarbeider i tillegg nært med Operasjon Redd Liv i USA, som ikke nøyer seg med ketchup og dokker, men som bomber og brenner abortklinikker, fødestuer og helsestasjoner for barn. De er makabre nok til å sammenlikne anti-abortkampen sin med kampen mot slaveri, og det gjør de med Ku Klux Klan-liknende metoder – terror og skremser. Helsepersonell er for redde til å utføre abort og kvinner tør ikke oppsøke klinikker i frykt for hva de kan bli utsatt for. Gjennom terror og vold har anti-abort fundamentalister klart å slå store sprekker i retten til abort i USA.

Abortmotstandere hevder å være de opphøyde forsvarere av livet, men deres standpunkt mot abort tar ikke hensyn til kvinner og barns liv, helse og livskvalitet.

Kvinner blir presset til å være ufrivillige fødemaskiner og "livets uangripelige logikk" får helt uakseptable, til dels groteske sosiale og menneskelige følger.

Vekk med nemdene!

Offentlige utvalg har foreslått abortminnelunder, hvor forslaget er å gravlegge abortert materiale ned til svangerskapets dag null. Abort framstilles som ei fryktelig påkjenning som påfører kvinner post-traumatiske reaksjoner, ei framstilling som kvinnebevegelsen har kalt "forferdeliggjøring av abort".

I dag er det en nemd som avgjør abortspørsmålet mellom 12. og 18. svangerskapsuke. Noen få hundre får hvert år innvilga abort i denne perioden. Avdelingsoverlege ved Ullevål sykehus, Britt Ingjerd Nesheim, har lenge foreslått å utvide grensa for sjølbestemt abort til også å gjelde denne perioden. Nesheim mener at det er liten grunn til at nemdsystemet skal opprettholdes.

Sverige har sjølbestemt abort for denne gruppa og har, som i Norge, få som tar abort i denne perioden. Nemdsystemet er en etterlevning fra 70-tallet, og det har overlevd seg sjøl. Vi må ha tiltro til at kvinner kan ta ansvaret for en så viktig avgjørelse, og at de kjenner seg selv og sin situasjon bedre enn byråkrater og nemdmedlemmer.

Vårt liv, vår kropp...

Abort blir beskrevet som det "vanskelige valget", men for feminister og revolusjo-

nære kan spørsmålet om sjølbestemt abort aldri bli et vanskelig valg.

Antiabort-bevegelsen fører et korstog mot verdens kvinner. De hevder at livsretten til 2 celler er viktigere enn vernet om kvinners liv og kropp. Det kan vi aldri akseptere. Sjølbestemt abort er en grunnleggende rettighet som dreier seg om kvinners rett til å bestemme over eget liv. Et liv uten diktat fra mørkemenn og falske forsvarere av menneskeverdet. Det finnes ingen alternativer til sjølbestemt abort. Vårt liv, vår kropp - fortsatt sjølbestemt abort!

KJØP RØD UNGDOMS STUDIEHEFTE!

- Dialektikk
- Fremmedgjøring
- Kulturimperialisme
- Under det rosa teppet
- Tyrkiske sosialister

Hefet kan bestilles fra:

RødUngdom
Osterhausgt27
0183 Oslo
tlf 22 98 90 70
faks: 22 98 90 55
e-post: raud@ungdom.org

20,-

**RØD ★ UNGDOMS
SOMMERLEIR '99**

Sosialisme og folkestyre

Hedmark 25. juli - 1. august

Sommerens vakreste eventyr, RUs sommerleir, finner sted i Hedmark 25. juli til 1. august. Prisen på 950 kr inkluderer kost og losji. Ta med masse godt humør og badehåndkle, så sees vi!

Internasjonal solidaritet
Faglig ungdomskurs
Hva er sosialisme?
Kapitalismens ABC
Kulturverksteder
Miljø & distrikt
Globalisering
Jentekamp
Motkultur